

AIKAMATKA

1600 – 1700 – 1800 – 1900 - 2000

**AIKAMATKA KOKKOLANSEUDUN HISTORIAAN JA
NIIHIN TAPAHTUMIIN JOTKA VAIKUTTIVAT
LIIKETOIMINNAN KEHITTÄMISEEN**

Historiallisia välilaskuja

1620 - 2020

***TAPAHTUMIA JOTKA VALAISEVAT MITEN
JA MINKÄLAISISSA OLOSUHTEISSA
LIIKEMIEHET JOUTUIVAT LÖYTÄMÄÄN
ELANTONSA JA ASEMANSA
YHTEISKUNNASSA***

Tämänpäivän sukupolvelta puuttuu usein tietoa kaupungin ja seudun historiasta ja niistä tekijöistä jotka johtivat menestykseemme kauppakaupunkina ja keskuksena.

KAUPPA JA KAUPANTEKO

Liikemieskulttuuri Kokkolanseudulla

**Miten ennakoluullottomasti tehtiin
kauppoja ja rakennettiin verkostoja**

**Kuinka selviytymispakko loi
tulevaisuudenuskoa**

**Miten epätoivolle ja itsesääliin
ei annettu tilaa**

”Kyllä se vielä tästä..”

KAUPANTEOSTA TULI AVAINSANA JO 1600-LUVULLA

Hyödykkeiden puuttuminen pakottaa kaupantekoon niitten maitten ja ihmisten kanssa joilta tavaraa löytyi. Tämän takia kaupanteosta ja merenkulusta tuli suuri merkitys seudulle.

1687

Kaupanteko venäläisten kanssa kasvaa niin suureksi että kaupunki päättää rakentaa viisi n.s. ryssälatoja.

Samana vuonna mainitaan 18 laivuria jotka rahtaavat tavaraa Tukholmaan.

Nahkakauppiat

"Vanha mutta valitettavasti vaiennettu
historiallinen totuus"

Columbus kohtaa Kokkolalaisia

Anno 1492

KAUPANTEON RAJOITUKSET LUO VASTARINTAA *MENNÄÄN KUNKULLE !*

- 1712 Pohjanmaan kaupungit kielletään purjehtimaan Tukholman eteläpuolelle.
- 1727 Maanviljelijöitä kielletään nahanmuokkaus sekä uusien ikkunoitten valmistaminen
- 1748 Maaseutuihmisiä kielletään kutoamasta kankaita ja kehräämään lankaa muutoin kuin omaan käyttöön

“Mennään kunkulle. Terva joka tulee tänne, pitää saada ulos. Nahat myös. Jos ei voida tehdä kauppaa kuin ennen, elämästä tulee mitätön, ja me kuolemme nälkään.”

Kauppamiesten kontaktit johtavat uusiin toimintoihin

TERVAKAUPASTA LAIVANRAKENTMISEEN JA MERENKULUUN

Terva luo sivuvaikutuksia koko seudulle

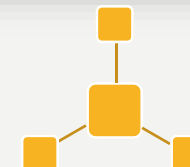
Tervanpoltto

Laivanrakennus

Merenkulku

Verkosto ihmisiä jotka tuottavat tarvittavaa materiaalia

Kysyntä luo kasvua

KOTIMUOKKAUKSESTA NAHKATEHTAISIIN JA VAATETUSTUOTTEISIIN

Luo sivuvaikutuksia koko seudulle

Kotimuokkaus

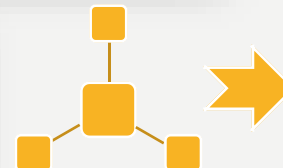
Nahkatehtaita

Nahkatuotteita

**Kotiompelijoita,
napit, vuoret, turkis**

Mikä oli erityistä Kokkolanseudun liikemieskulttuurissa ?

- Kloonausilmiö (toimialakeskittymiä) ➡
- Sosiaalinen kyky (luontainen kyky)
- Yhteisöllisyys (yhteenkuuluvuus)
- Huumori (viihdyttävä)
- Kieli (kommunikointietu)

Toimiala

Terva

Laivanrakennus

Merenkulku

Nahankäsittely

Vaatetus

Kehitetty kyky olla *oikeassa paikassa oikeaan aikaan*

Vilkas yritystoiminta houkutteli alueelle raaka-aine ja konetoimittajia. Näitten kanssakäynti **toi alueelle paljon hiljaa osaamista kilpailijoista ja markkinoista** jota sitten osattiin hyödyntää omassa toiminnassa.

Kokoonnuttiin, kuunneltiin uutisia, pohdittiin ja lähdettiin myös itse liikkeelle !

Mitkä tekijät innostivat Kokkolanseudun liikemiehiä ?

*”ONKO MENESTYS JOHTUNUT LIIKEMIESTEN
ERINOMAISESTA LAHJAKKUUDESTA JA
HYVÄSTÄ ONNESTA..?”*

- Elatus-, selviytymispakko ?
- Itsensä toteuttaminen ? Uteliaisuus ?
- Raha ? Valta ?
- Minä myös ! (-asenne)

Mitkä esteet ja haasteet kohdattiin ja miten
niihin suhtauduttiin ?

Liikemies Joel Sandkvist

Kauppaedustaja Frans Jokinen

Pitää myydä !

Fritts Lytz hevoskuljetus

Monipuolista
kauppaa
torilla

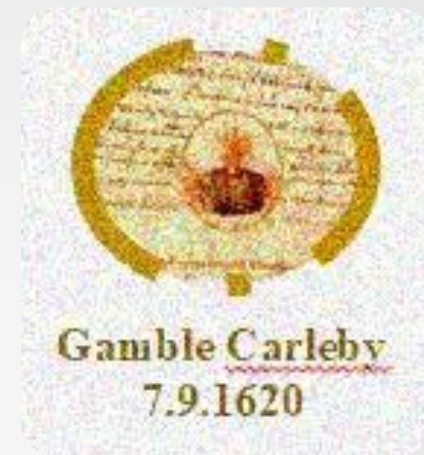
Anders Chydenius -Anders Roos-Anders Donner-Carl Kankkonen-K.H.Renlund-Alftred
Björklund-Otto Rodén-T&J Friis-A.L. Hagström-M.A. Slotte-Elis Åström-Edvin Franzén-
Evald Vainio-Aimo Vallila-Roger Störling, y.m.,y.m....

1620 - 2020

400 vuoden liikemies- Storyt

Syy kertoa myös
tuleville sukupolville

Elettiin Tarinayhteiskuntaa, ja
Kokkolalaiset liikemiehet ovat
aina osanneet ujostamatta
kertoa tarinansa

1600 - luku

Kokkola muotoutuu

Kaupunki perustetaan Kuningas Kustaa II Aadolf ja perustamiskirja 7.9.1620

1600-LUKU

1620

Kaupunginoikeudet
antoivat asukkaille
mahdollisuus harjoittaa
kauppaa mutta myös
purjehdusta Turkuun ja
Tukholmaan.

Kokkolaa kuvataan:

*"vilkas, liikkuva ja hyvätapainen sijainti
ihanteellisella seudulla",*

Kokkolan kaupunginvaakuna
Symbolina palava tervatynnyri

Gamble Carleby
7.9.1620

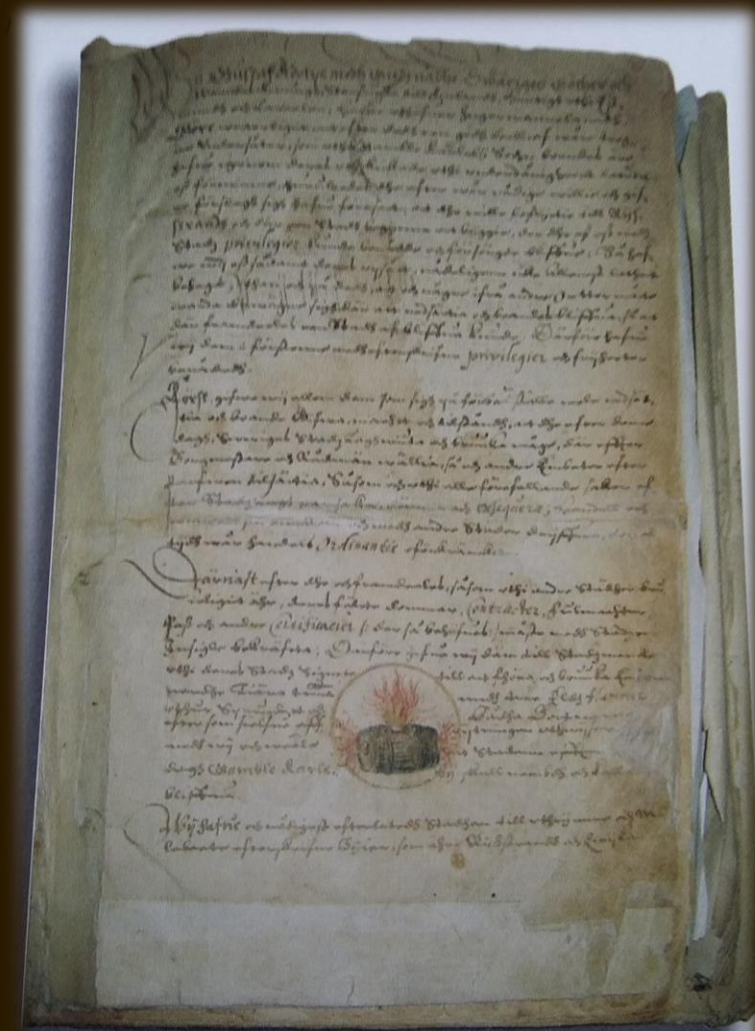
Kaupankäyntialue määrätään perustamiskirjassa

I 620

NÄIN TULEE
KAUPPAA KÄYDÄ
PITÄJISSÄ

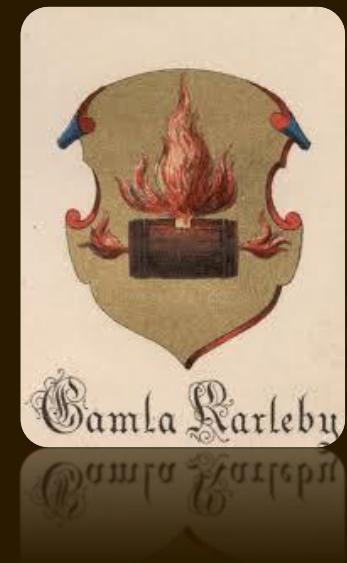
Kuningas Kustaa II Aadolfin tavoitteena oli luoda Ruotsista voimakas kauppavaltio. Kaupunkeja perustettiin, jotta valtio voisi ohjata ja kontrolloida kauppaa, sekä kerätä entistä suurempi osa veroista rahana. Kauppa oli porvariston yksinoikeus, ja näin määrättiin kauppa-alue:

”Näin tulee myös Pyhäjoen, Kalajoen, Lohtajan, Kokkolan ja Kruunupyyn pitäjien rahvas olla velvollinen viemään tavaransa kaupunkiin ja ne siellä porvaristolle myymään, eikä suinkaan ole sallittua, että muiden kaupunkien porvarit käyvät rahvaan kanssa kauppaa pitäjissä yleisiä markkinapaikkoja lukuun ottamatta. Kukaan maaseudulla asuva talonpoika ei myöskään saa harjoittaa purjehdusta, niin kuin tähän saakka on tapahtunut, vaan hänen on mentävä tavaroineen lähimpään kaupunkiin ja ne siellä myytävä.”

**Imago ja itsetuntemus
kasvaa !**

**Kokkolan
kaupungin sinetti
1632**

Yleinen Ammattikuntajärjestys **(1669 – 1720 – 1846)**

Ammattikuntajärjestys ohjeisti ammattikuntia ja niiden lukumäärät kaupungeissa. Tällä tavoin haluttiin kehittää tukikohtia ja tärkeimpiä kauppakeskittymiä.

LUOKKAJAKO

Kokkolan asukkaat jaettiin kolmeen luokkaan:

1. **Kauppiaat** joilla oli niitä valmiuksia joita vaadittiin tämän luokan jäseniltä.
2. **Porvarit**. He saivat elantonsa joko käsityöstä, maataloudesta tai kalastuksesta.
3. **Laivurit, perämiehet ja merimiehet**, jotka harjoittivat pienimuotoista kauppaa laivanvarustajiensa luvalla. Mikäli he vaurustuivat heidät voitiin ylentää kauppiaiksi.

KAUPANTEON ARVO NOUSI

1. **KAUPPIAS**
2. **PORVARI**
3. **LAIVURI**

Suutariammatin sinetti 1781

Myötä- ja vastoinikäymisiä

KAUPUNKI PALAA 1664

Myös 1742 ja 1805

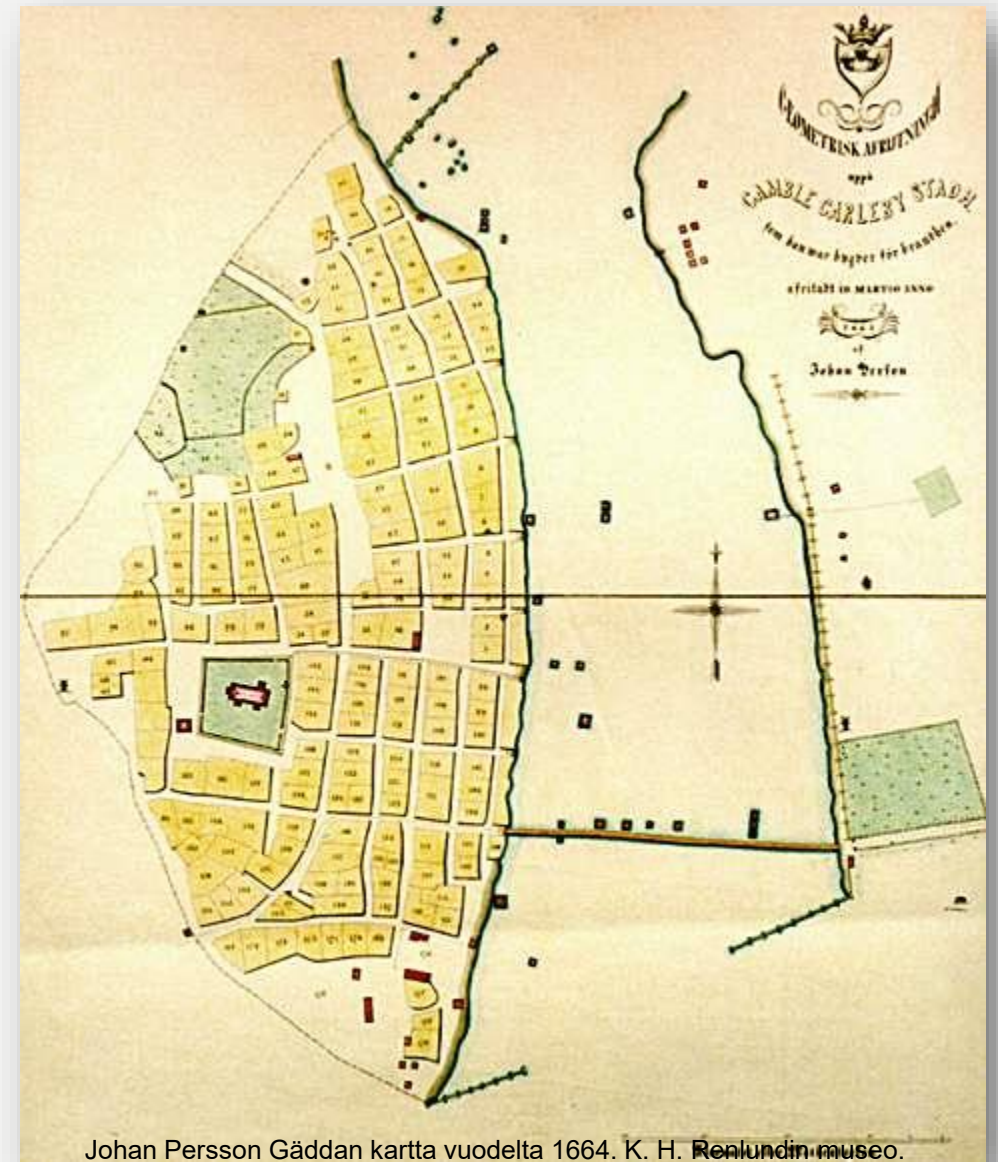
Kaupunki tuhoutuu tulipalossa

Seuraavana vuonna suunnitellaan uusi, suoramuotoinen kaupungin-suunnitelma, jossa kuitenkin tori ja satama pysyvät entisillä paikoillaan.

Kaupunkilaiset jälleenrakentavat kaupunkinsa ja kaupanteko voi jatkua.

Väestö

Vuosi	Asuk.
1636	164
1702	470
1782	1256

Johan Persson Gaddan karta vuodelta 1664. K. H. Renlunds museum.

KILPAILUA KAUPPAOIKEUKSISTA

Pietarsaarta anottiin tuhottavaksi

Kokkola, Oulu ja Uusikaarlepyy lähettivät anomuksen kuningas Kaarle XI vuonna 1680 jossa vaadittiin että Pietarsaari ja Raahen tuhottaisiin. Katsottiin että nämä kaupungit kilpailivat kauppaoikeuksien kanssa. Vuonna 1682 määräsi viranomaiset kaupunkien tuhoamisesta mutta määräystä ei toteutettu.

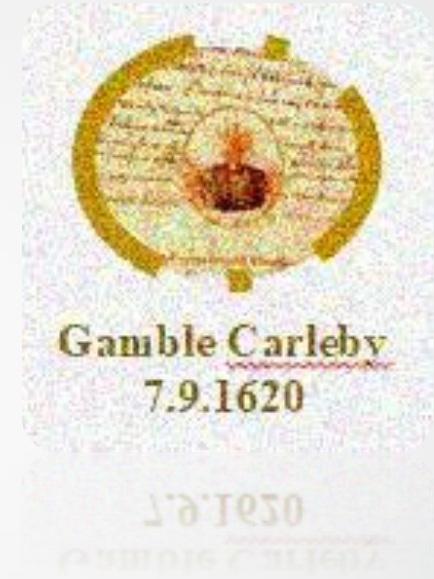

1600-LUKU

Ehkä naapurikaupunkien vanha "kauna" voidaan jäljittää näihin tapahtumiin ?

Sekä Kokkola että Uusikaarlepyy eivät katsoneet suotuisasti kun Pietarsaarta perustettiin vuonna 1652.

Kokkolalainen Andreas Mathesius teki useita kuninkaalle suunnattuja valituksia jossa Pietarsaarelaisia syytettiin siitä, etteivät kykene maksamaan veroja eivätkä edes omista kirkkoa.

1700 - luku

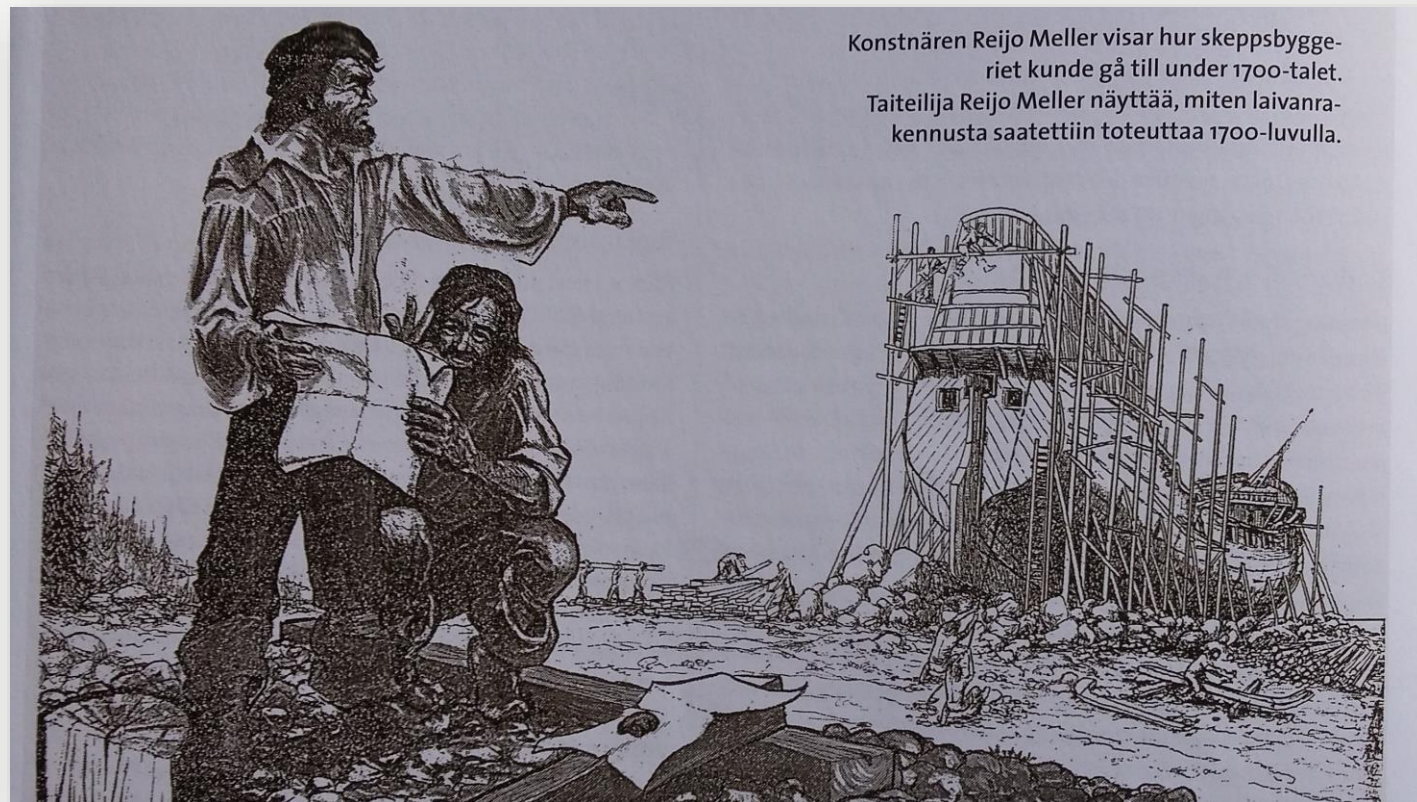
Tervakauppa ja laivanrakennus

Nahankäsittely vakiintuu toimialaksi

Vapaa kauppaa

Tervakauppaa ja laivanrakennus

Tervatynnyri velvoittaa

Konstnären Reijo Meller visar hur skeppsbyggeriet kunde gå till under 1700-talet. Taiteilija Reijo Meller näyttää, miten laivanrakennusta saatettiin toteuttaa 1700-luvulla.

Kuva: Meller

Vuosina 1744-1763 rakennettiin 49 laivaa
Laivanrakennus loi suuren määrän sivutuotteita.
Purjekangaskudontaa, köysipudontaa, tervanvalmistusta ym.

1700-LUKU

1700-luvulla tervakauppa lisääntyy ja myös laivanrakennus sekä varustamotoiminta kehittyy maamme suurimmaksi.

Tervatynnyri

Terva työllistää Kokkolanseutua 1700- ja 1800 luvuilla

Tervanpoltto

Kauppiaat ja Maaviljelijät

Sen ajan ”alihankkijat”

Vaikutusvaltaisella tervakauppiaalla saattoi olla satoja maanviljelijöitä jotka saivat pääasiallisen elantonsa tervanpolttamisesta. He olivat myös kauppiaan asiakkaita koko elämänsä aikana.

- Kauppias rahoitti heidän kotitaloutensa ja antoi heille kaupunginkäynneillään ilmaisen majoituksen ja ruokaa kansantuvassaan

1700-LUKU

Ominaista sen ajan kaupanteossa oli Kokkolan porvarien suuri määrä maaviljelijöitä. - *Sopimusviljelijöitä jotka usein eivät itse olleet maanomistajia.*

Maaviljelijät toimitti päämiehilleen; kauppiaille ja laivanvarustajille tervaa, puutavaraa ja muita tavaroita.

1730-luvulla oli pari tuhatta maaviljelijää ja perheitä käsittäen noin kymmenentuhatta henkilöä ja lisäksi pari sataa merimiesperhettä, joiden päämiehet purjehtivat porvarien laivoilla.

Nahkakaupunki alkaa muotoutua

Nahanmuokkaus, käsine- ja pieksujenvalmistus

1700-LUKU

Vuonna 1751 sitoutuivat kaupungin kauppiat toimittamaan 1 050 paria pieksuja armeijalle. Silloin oli syytä pitää hyvät välit maaseudun nahkureihin.

Isonvihan aika

Venäjän miehitys 1713-1721

Venäläiset kasakit

1700-LUKU

56% kaupungin asukkaista pakenivat

Kaikkiaan Suomesta pakeni isonvihan aikana 30 000 ihmistä Ruotsiin

Venäläiset ottivat ensimmäisinä miehitysvuosina yksistään Suomen läntisellä hallintoalueella kuutisen tuhatta siviiliä vangiksi.

Venäläiset kasakit tappoivat ja hävittivät sekä polttivat ja ryöstivät kaiken mahdollisen Pohjanmaan rannikkoalueella.

Kaupan ja merenkulun harjoittaminen oli haastavaa näinä vuosina. – Toimintaa piti tehdä huomaamattomasti.

Anders Chydenius ja tapulioikeudet

1700-LUKU

1765

Kokkola saa oikeuden tehdä kauppaa suoraan ulkomaihin

Lainaus: ”Kauppa on kuin veri kehossa – se elvyttää kaikki elinkeinot valtakunnassa”

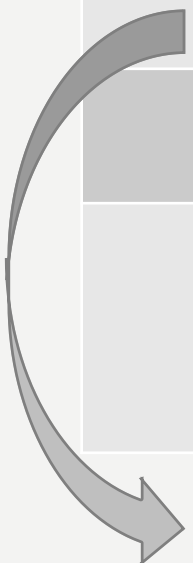
Anders Chydenius.

Tapahtumia Kokkolan yrittäjähistoriasta

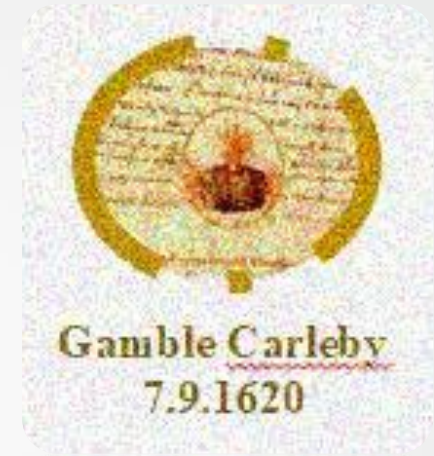
Ole Granholm /Yritteliästä väkeä

1700-LUKU

Vuosi	Tapahtuma
1722	Laivanrakennus alkaa. Lorenz Steen on ensimmäinen tänne muuttanut merkittävämpi laivanrakentaja. Hän tulee kaupunkiin 1722 ja hänestä tulee mahtava kauppias sekä lisäksi raati- ja valtionpäivämies. Hän kehittää <u>laivanrakentamisen suurteollisuudeksi</u> . Suurin laiva joka lasketaan vesille Kaustarinlahden telakalta on 135 jalkainen.
1763	Kokkolan tupakkatehdas aloittaa toimintansa.
1764	Christian Wippertistä tulee kaupungin ensimmäinen hattumaakari.
1782	<u>Kaupungissa 40 kauppiasta</u> ja 1 256 henkilöä kirjoilla.
1785	Paikallinen kaupparekisteri kirjaa 30 kauppiasta ja 8 kauppiasleskeä joilla toimintaa kaupungissa.
1794	Kaupankäynti Kokkolassa 1780-luvun loppupuolella on lähes täysin Anders Roosin ja hänen appi isänsä Henrik Rahmin vallassa. Roos on ainoa jolla, 1788-90 vuosien sotien aikana, on varaa ja rohkeutta vuokrata ulkomaisia laivoja tavarakuljetuksiin varten. Hän ostaa suolaa ja viljaa seudun hätää näkeville.

Vastaa 1500 kauppiasta tänään (48000 x 3,1%)

1800 - luku

Kauppalaivaston kultaaika

Huviveneet

Suomen sota

Venäjä miehittää Suomen
Ruotsi menettää itäisen maanosansa.

1800-LUKU

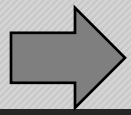
1808-1809

Suomen sota kuuluu merkittävimpiin tapahtumiin maamme historiassa.

Sodan seurauksena Ruotsin itäiset läänit liitettiin osaksi Venäjän keisarikuntaa.

Oravaisten taistelu

Uteliaisuus ja ennakkoluullottomuus

Kasvualusta uusille aktiviteeteille

Sällskapsklubben
1828

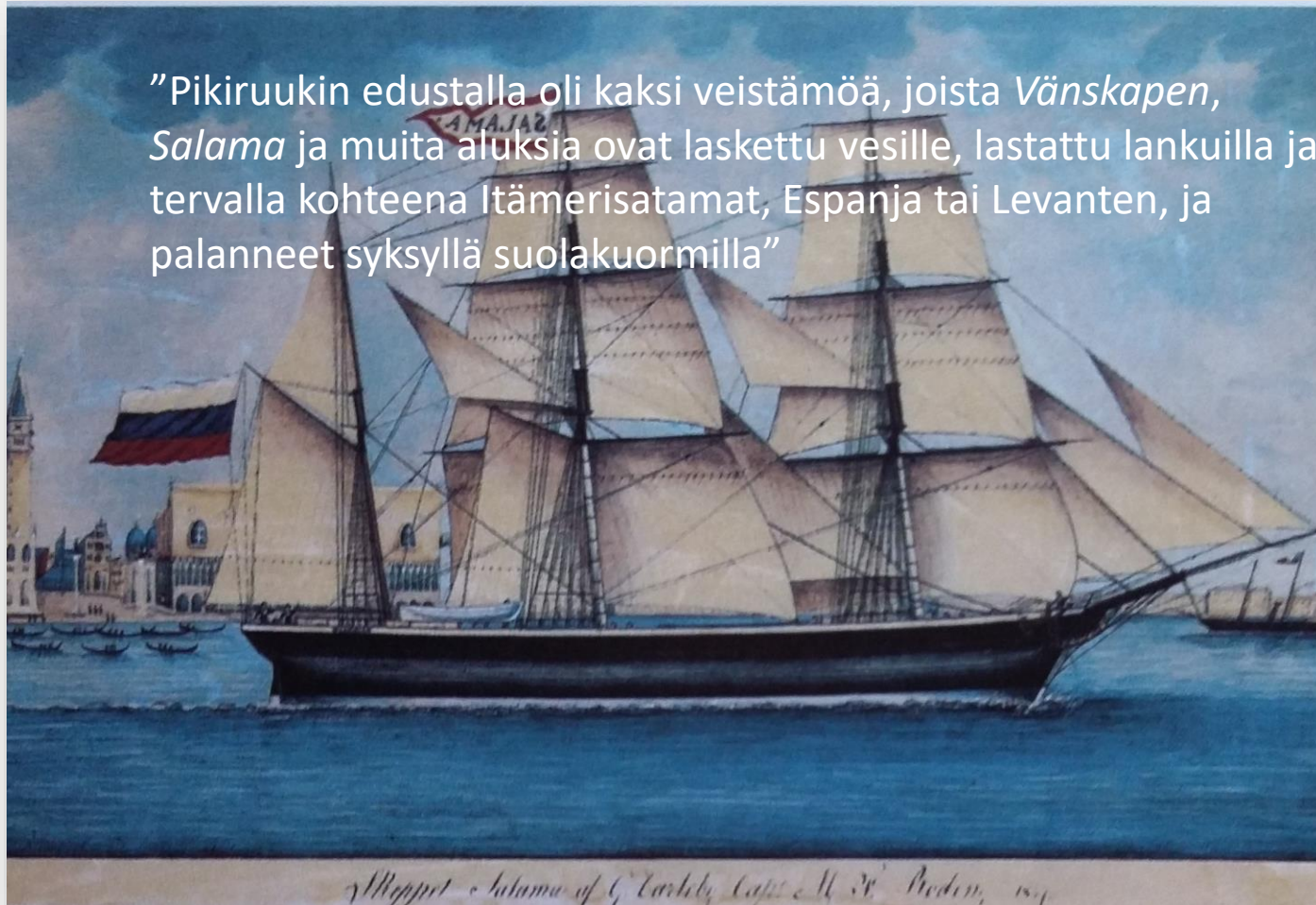

"Sällskapsklubbenin tarkoitus on koota jäseniään keskusteluihin sosiaalisista ja taloudellisista asioista, mutta myös toimia seurallisen yhdessäolon ja ajanvietteen kohtaamispaikkana".

Kokoonnuttiin, kuultiin uusista ideoista, pohdittiin, muovattiin ja päätettiin usein kokeilla myös itse.

Tärkeä kohtaamispaikka kaupungin liikemiehille

Merenkulun, laivanrakennuksen ja kauppalaivaston kulta-aika

Salama alus

Haaksirikkoutuu Skagerakilla vuonna 1888 ja huutokaupataan

1800-LUKU

1820-1840

Merenkulku elää kultapäiviään Kokkolassa 1820-1840 välisenä aikana. Kaupungin kauppalaivasto kuuluu maamme suurimpiin ja käsittää 43 alusta 1830-luvulla.

Laivanrakennus

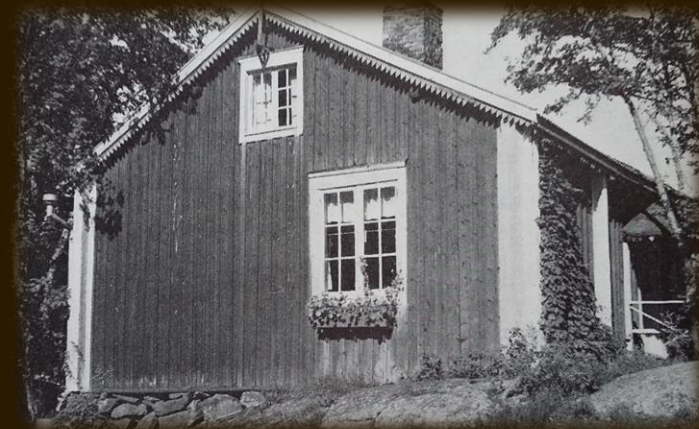
KOLME TELAKKAA KAUSTARINLAHDESSA

VANHA VARVI (LINKOKARI)

Vuonna 1827 rakennettiin 7 laivaa
Kyntzellin telakalla

Viimeinen laiva jätti telakan vuonna
1863

Alue ja sepänasunto ovat Kokkolan
kaupungin omistuksessa

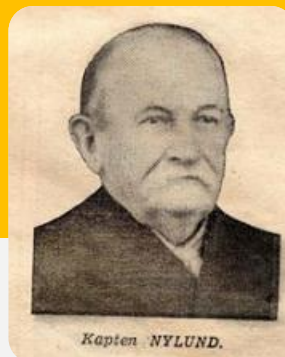
Hongellin huvila

Anders Donner
Telakkaomistaja

HAASTATTELU 1944 KERTOON 1800-LUVUN MERENKULUSTA

Viisi vuotiaana vuonna 1859 laski ”merikapteeni” Nylund 37 laivaa ankkuroituna
redillä vanhassa satamassa

Kapten NYLUND.

12 DECEMBER 1944

ÄRG. 47

Då Gamla Karleby upplevde
sin glanstid som sjöfartsstad.
37 fartyg låg på en gång i Gamla hamnen.

*Brandvakterna ropade ut vad klockan var slagen och tillät ingen att vara ute på
gatorna efter kl. 9 på kvällen.*

Huviveneiden suunnittelu alkaa Carl Kankkonen-Gösta Kyntzell

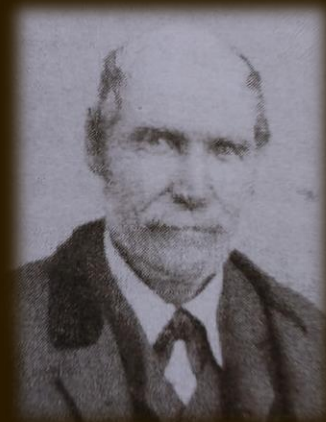

Gösta Kyntzellin purjevene

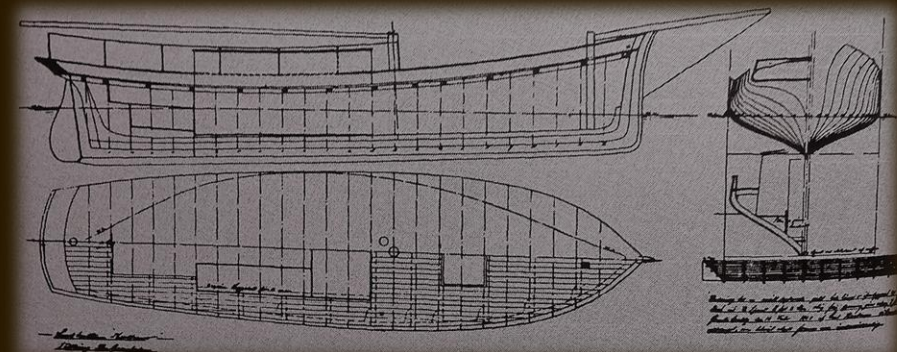
1800-LUKU

1849

Carl Kankkonen on Suomen ensimmäinen huviveneiden suunnittelija.

"Kullervo" 1868 (Rödsöboken)

Halkokarin kahakka

Englantilaisten hyökkäys torjuttiin ja heiltä vietiin maihinnousuvene, barkassi sotasaaliiksi

Taulu: J. Knutsson

1800-LUKU

Krimin sota 1853-1856

1854

Laivanvarustaja ja kauppaneuvos

Anders Donner sai sotasankarin nimen koottuaan ryhmän vapaaehtoisia puolustamaan Kokkolaa englantilaisilta sotaluoksilta.

Matts Kankkonen kunnostautuu ja kutsutaan keisarin puheille, jossa hänelle ojennetaan kunniamerkki. Keisari määräsi myös taiteilija Vladimir Swertschkoffia maalaamaan muotokuvan sankaristamme.

Kokkola-poikia Keltaisessa Salissa presidentin linnassa Helsingissä.
Keisari Alexander II osoitti kunnioitusta maalauttamalla muotokuvia Kokkolalaismiehistä
Krimin sodan ratkaisevista vaiheista.

Anders Donner,
kauppaneuvos
Johti kaupungin
puolustusta 1854
- Wladimir Swertschkoff 1856 -

Matts Kankkonen,
hylkeenpyytäjä
Halkokarin sankari 1854
- Wladimir Swertschkoff 1856 -

2.9.1855

ENGLANTILAISTEN TOINEN YRITYS RANTAUTUA KOKKOLAAN 2.9.1855

Igen var Gamlakarleby-
borna olivat Kokkolalaiset
valmistautuneita ja
vihollinen joutui
poistumaan.

Siirtolaisuus

Nälänhädästä luvattuun maahan

Till Amerika!

Från **Gamlakarleby** till **Newyork**
på 10–12 dagar
med
**Hamburg-Amerikanska
Pakettfart-Aktiesällskapet**
dubbelskrufviga snällångare.
Oceanfärd endast 7 dagar.
Billiga priser. — Bekväm resa.
Direkta biljetter för Kajutplatser och
Mellandäck erhållas i Gamlakarleby hos
Karl Nyström, j:r,
Gamlakarleby.
Afgång från Helsingfors
nästan dagligen.

Uusi elämä Amerikassa

1800-LUKU

1870-1890

Kokkolasta lähti monta
toimeliasta onnenhakijaa
”Luvattuun Maahan”

Tämän ajanjakson aikana
muuttivat maastamme noin
45000 henkilöä Pohjois-
Amerikkaan ja Australiaan

Täyslastillinen laiva Atlantilla

Ote Työmies-lehdestä 24.6.1892:

"Yö tuli ja sen mukana myös myrsky, kaikkien piti siirtyä lastaustiloihin. Jokainen haki yöpymispaikkaa, mutta turhaan. Oli pakko nukkua lattialla, kun muuta paikkaa ei löytynyt. Muutamat tuli merisairaiksi ja oksennuksia oli kaikkialla. Moni ei pystynyt nousta, kaikessa tässä sekamelskassa, Suomessa ei edes siat elivät sellaisessa hajussa. Ja vielä pahempi oli ahtaus, elettiin melkein päällekkäin koska olimme noin 200 henkilöä ainoassa pienessä lastausruumassa".

**Kaikkia tilanteita
hyödynnettiin
kaupantekoon !**

Matkanjärjestäjiä Kaukon sillalla
Vittsarissa

Maailman pohjoisin puhelinyhteys Kokkolaan

Puhelinlinja Raatihuoneen ja Ykspihlajan välillä 1878

1800-LUKU

Lennätin otettiin käyttöön 1850-luvulla

1878

Kaksi vuotta Graham Bell'in puhelimen keksinnön jälkeen, otetaan Kokkolassa käyttöön maailman pohjoisin puhelinyhteys.

Liikemies Joel Sandkvist

Kokkola saa rautatieyhteyks

Junaa odottaessa

1800-LUKU

1885

24. lokakuuta naulataan viimeinen kisko Euroopan pohjoisimmalla rataosuudella Seinäjoki-Kokkola. Samanaikaisesti on valtio rakentanut sivuraiteen Ykspihlajan satamaan.

Järnvägsstation, Yxpilä. - Rautatie asema, Ykspihlajassa.

Ykspihlajan rata-alue

**MATKUSTAMINEN JA
TAVARANKULJETUKSET
HELPOTTUVAT
RAUTATIEYHTEYKSEN
MYÖTÄ**

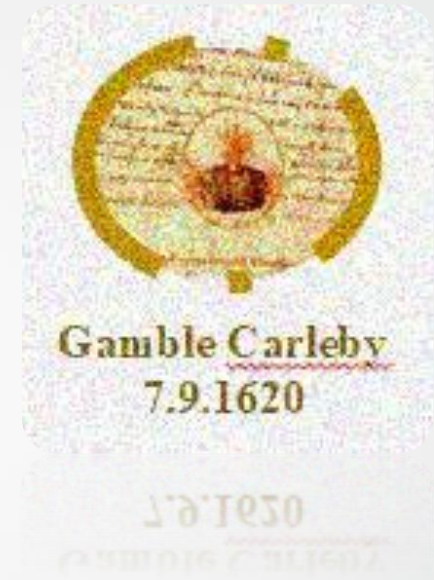

Tapahtumia Kokkolan yrittäjähistoriasta

Ole Granholm /Yritteliästä väkeä

I 800-LUKU

Vuosi	Tapahtuma
1807	Kauppalaivastoon kuuluu 26 laivaa, yhteensä 2 544 lestiä.
1820	1820-luvult aina 1840 luvulle on Kokkolan merenkulun kulta-aikaa, Kokkolan kauppalaivaston ollessa maan suurimpia.
1827	Kyntzellin telakka Trullevissä rakentaa 7 laivaa
1828	Sällskapsklubben aloittaa toimintansa. Nyt saavat porvarit, varustajat ja kauppiat paikan missä pohdiskella elinkeinoelämän kehitystä.
1830	<u>- Kaupungissa asuu 35 kipparia, 455 merimiestä ja 29 kauppiasta.</u> <u>- Kaupplaivasto on 434 laivan suuruinen.</u> <u>- Tervan ja pien vienti nousee 30 000 tynnyriin.</u> <u>- Huomattavin varustaja on Anders Donner joka kunnostautuu Halkokarin kahakassa 1854.</u>
1846	William Sneckendahl perustaa ensimmäisen viinanpolttimon Pikiruukille suntinrannalle.
1895	Veljekset Friis käynnistää metallivalimon ja konepajan Ykspihlajassa. Laajimmillaan yritys työllisti 600 henkilöä.

1900 - luku

Itsenäisyyden ja sotien vuosisata

I maailmansota

Sarajevon laukaukset käynnistävät sodan
Rauhansopimus Versailles 1919

1900-LUKU

1914 - 1918

Sota aiheutti yli 16 miljoonan ihmisen kuoleman, josta noin 3,5 milj. Euroopassa.

Tapahtumarikas ajanjakso jolloin haettiin itsenäisyyttä ja toimeentuloa.

"Turha sota"

SUOMI

Itsenäiseksi tasavallaksi

1900-LUKU

6. joulukuuta 1917

Itsenäisyysseminaatti.

Pöydän päässä

prokuraattori P.E.Svinhufvud

Suomen kansallislippu ja valtionvaakuna

Sisällissota

Valkoiset ja punaiset asettuivat
vastakkain

Suomen sisällissodan ratkaisevana taisteluna on pidetty valkoisten suorittamaa Tampereen valtausta

1900-LUKU

1918

Poliittinen vasemmisto perusti punakaartien nimellä tunnetun aseistetun järjestyskaartin.

Oikeisto puolestaan perusti suojeluskunnan nimellä tunnetun kaartin.

27.1. – 15.5.1918

Kieltolain aika

Salakuljetus- ja salamyyntibisnekset humalluttivat kansaa

Viinan takavarikko Reipskärissä

Jakelu pienempiin astioihin

Pirtukuljetukset innostivat
kekseliäisiin kuljetusratkaisuihin.
(Säilytys vaatteiden alla)

1919-1932

Kieltolaki kielsi alkoholipitoisten aineiden nauttimisen, valmistuksen, maahantuonnin, myynnin, kuljetuksen, anniskelun ja varastossapidon muissa kuin lääkinnällisissä, tieteellisissä tai teknillisissä tarkoituksissa. Rikollisuuden määrä kasvoi räjähdysmäisesti ja aiheutti suuria kustannuksia järjestyksen ylläpitämiseksi.

Maaseutupoliisilla oli kiireitä aikoja

Suuri Depressio

Wall Street-romahdus – Musta torstai 24.10.1929

Pörssiromahdus ravisti koko maailmaa ja tuntui myös kaukaisessa Suomessa ja pienessä Kokkolassa.

1929

100 mrd dollaria haihtui yhdessä yössä.

Ne maat joiden valuutta ei ollut sidottu kultakantaan, toipuivat nopeammin. Tähän kuului myös Suomi joka lisäksi alentamalla palkkoja sai uutta vauhtia vientiin.

Jälkiseuraamukset kestivät kauan ja Suomi toipui vasta toisen maailmansodan jälkeen.

Tapahtumarikas vuosikymmen Kokkolassa

Taantumasta huolimatta syntyy uusia kasvavia toimialoja

Kokkolan Kauppakomppania, Pitkäsillankatu 37

Kokkolan Kappatehdas

Kokkolan Kahvipaahtimo

Kalahalli vihitään ja uusi kauppatori
saa uutta elämää

1930-LUKU

1935

Kaupungin vaateteollisuuden alkamisvuosi. Auran Pukutehdas ja sen omistaja Bernhard Weizmann muuttavat Turusta Kokkolaan.

Koneet sijoitetaan Kokkolan Kauppakomppanian kiinteistöön Pitkäsillankatu 37.

1936

Kokkolan kahvipaahtimo Oy perustetaan (Neekeripojan kahvia)

1938

Evald Vainio ja Edvin Franzen perustavat

Oy Kokkolan Kappatehdas Ab:n

Veljekset Erik och Valdemar Brandt perustavat

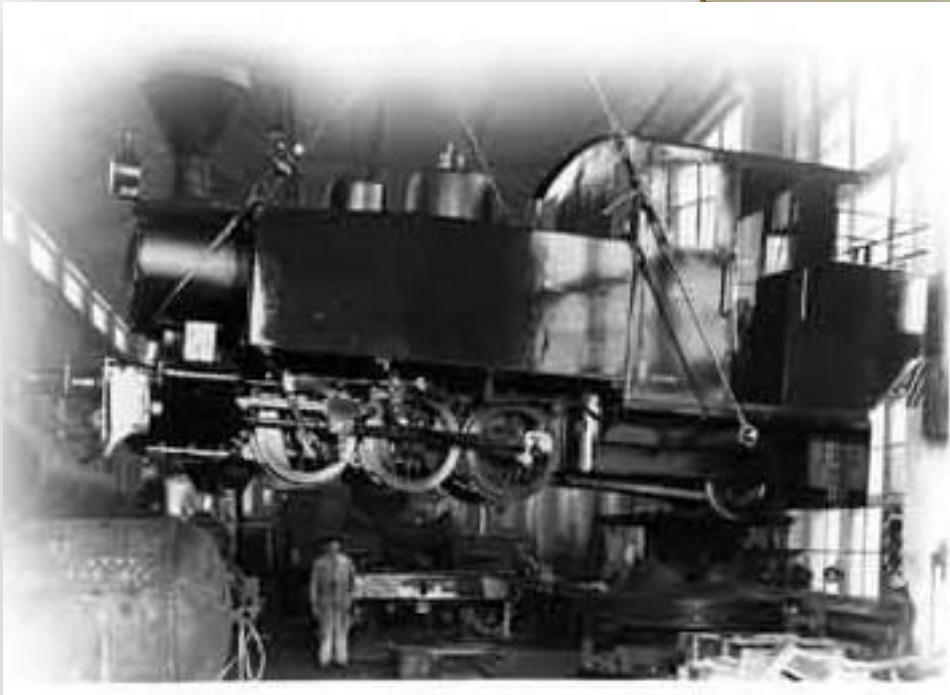
Vaatetus Oy Hansa:n.

Kalahalli vihitään

1939

Rautakauppa Haka aloittaa.

Sota ja sotakorvaukset

**Esimerkkejä tavaroista joita
Suomi joutui toimittamaan**

535	alusta
52500	sähkökoneita
1140	muuntaja-asemaa
	höyryvetureita
30	tehdaslaitosta

1900-LUKU

1939-1945

- Talvisota 1939-1940
- Jatkosota 1940-1944
- Lapin sota päättyy huhtikuussa 1945
- Pariisin rauhansopimus 1947

1944-1952

Sotakorvaus Neuvostoliitolle nousi noin 4,5 mrd euroon

Epäoikeudenmukaisesta tunteesta huolimatta, johti sotakorvausajanjakso monen uuden yrityksen ja työpaikan syntymiseen. - Monta toimialaa sai alkunsa.

VELAT MAKSETTU.
Viimeinen sotakor-
vausjuna ylitti itära-
jan 60 vuotta sitten,
19. syyskuuta 1952.
Tavarantoimitusten
arvo nousi lopulta yli
500 miljoonaan
dollariin.

**515,2 milj. dollar
1944-1956**

**= n. 4,5 mrd
euro**

Karstanvalmistus

Tuissa valmistettiin karstoja

Indolan karstatehdas

1900-LUKU

Karstanvalmistus työllistää monta kokkolalaista 1800-luvun loppupuolella. Vuosituotanto käsittää noin 50 000-100 000 karstaa. Vuonna 1895 lähtee Kokkolan rautatieasemalta 95 prosenttia kaikista karstoista jotka kuljetetaan rautateitse Suomessa.

Ne jotka eivät tee karstoja ompelevat käsineitä. 1900-luvun alkupuolella valmistetaan yli **300 000** käsineparia Kokkolanseudulla.

Käsityöstä teolliseen toimintaan

Nahkimoita – nahkatakkeja - käsineitä

1900-LUKU

Jo 1500-luvulla toimivat Kokkolanseudulla nahkimoita jotka vievät vuotia ja vasikannahkoja.

1940-luvulla löytyy seudulla noin 60 yritystä jotka käsittelivät nahkoja.

1940-1970 kasvaa nahankäsittely ja kotiompelu luo kasvua käsi- ja nahkateollisuuteen.

Hagströmin Nahkatehdas – konttorissa

Nahka ja vaatetus

Hagströmin Nahkatehdas
työllisti yli 600 henkilöä

1900-LUKU

1950-1990

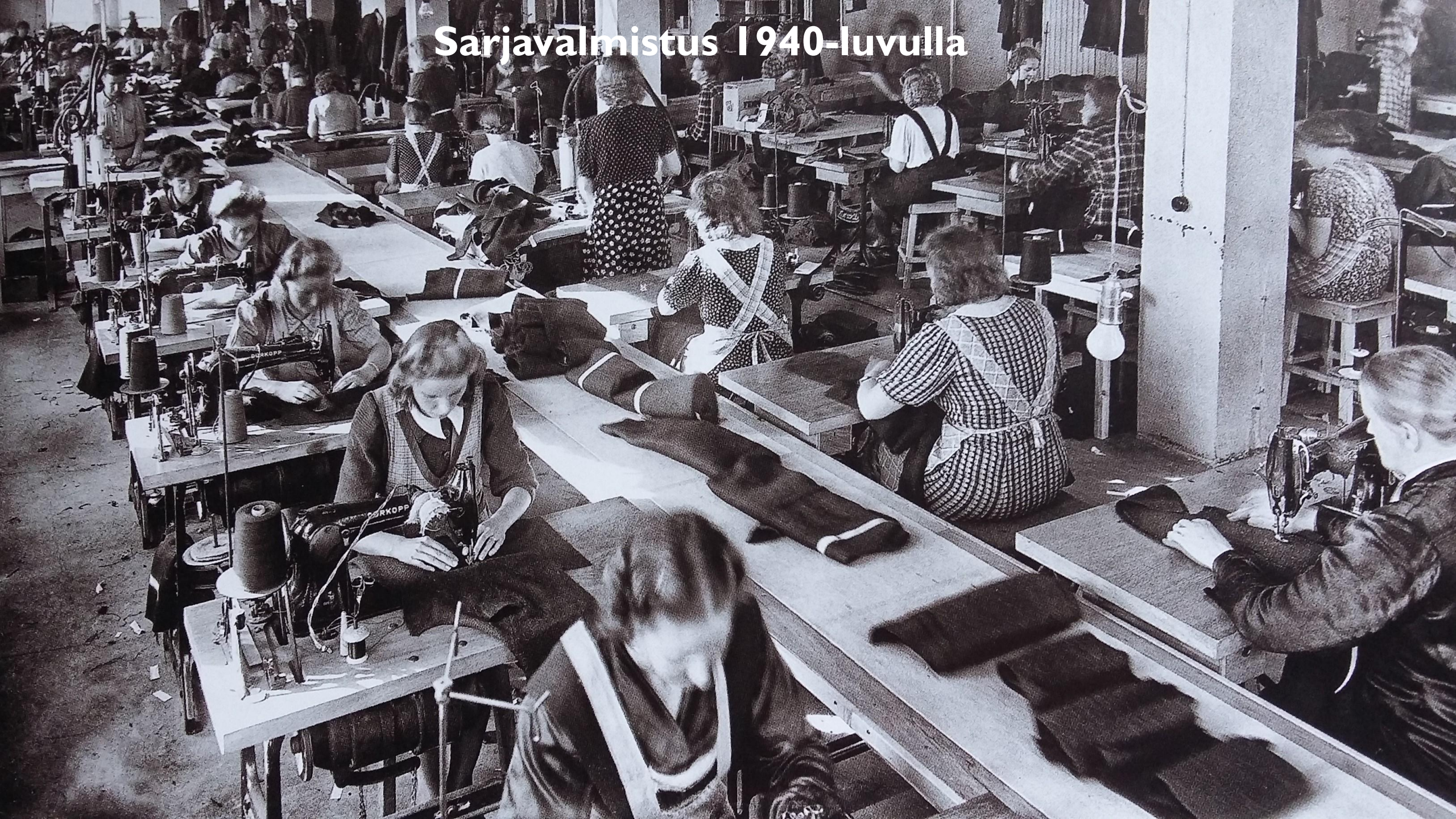
Toimiala työllisti
enimmillään noin 3000
henkilöä.

Kotiompelijasta
tehdasompelijaksi

Kokkolan Kauppaomppania
Vanha tehdas Pitkäsillankadulla

Sarjavalmistus 1940-luvulla

Vaatetustehtaiden perustamisaikaa

1930-1980

Vuosi	Yritys	Tuotteet
1896	Hagströmin Nahkatehdas Oy	Nahkavaatetus
1919	Gamlakarleby Handelskompani Ab/Kokkolan Kauppaomppania Oy; Leander Storskrubb, Edvin Franzén ja Herman Djupsund	Naisten ja miesten vaatteet (1933- 1975)
1935	Bernhard Weizmannin Auran Pukutehdas muuttaa Turusta Kokkolaan. Koneet asennetaan Kokkolan Kauppaomppanian kiinteistöön Pitkäsillankatu 37.	Naisten ja miesten vaatteet
1938	Kokkolan Kappatehdas Oy, Evald Vainio ja Edvin Franzén	Naisten takit
	Beklädnads Ab Hansa Vaatetus Oy, Erik ja Valdemar Brandt	Miesten vaatteet
1940	Vaato Oy, Kaarlo Uitto	
1945	Vape Oy, Sulo Peltoniemi	Urheiluvaatteet
1949	Terjärv Spinneri/Terinit Oy Ab, Erik Granholm	Urheiluvaatteet
1949	Lasten Pukutehtaan, Finn-Lassie Oy, Aimo Vallila	Lasten vaatteet
1949	Teli Oy, Matti Uitto	
1951	Urheiluvaatetus/Rukka Products, Roger Störling, G.Lehmus, G.Simell	Sadetakit

Kloonausilmiö - Toimialakeskittymä

Lähde: E.Huima + lisäys

Vaatetustehtaiden perustamisaikaa

1930-1980

Vuosi	Yritys	Tuotteet
1955	TOP-Tuote Oy, Tapio Penttilä	Housut
1956	SOK:n vaatetustehdas perustetaan	Paidat, työasut
1959	Kokkolan Pukutehdas Oy (Master), Evald Vainio, Raimo ja Anja Vainio	Miesten puvut
1963	Malli-Mari Oy, Aatos Kivelä, Aarne Varila	Hameet
1966	Design Tuote Oy, Martti Korkia-aho	Hameet
	R.Lax Oy Ab, Runar Lax, Inger och Ahti Savela	Nahkavaatteet
1955(?)	Brandt & C0, Vidar och Mikael Brandt	Nahkavaatteet
1972	Birger Biskop Kb	Nahkavaatteet
	L. Sundbäck, Lars Sundbäck	Nahkavaatteet
	Mokka- Nappa, Mauno Plusisaari	Nahkavaatteet
1973	Meiker Oy Ab, L-E Thylin, N-B Skuthälla (Kruunupyy)	Nahkavaatteet
1978	Kokkolan Turkis Oy, Vallila	Turkit
1979	RBA Päls, Riippa (Alaveteli)	Turkit
1981	Stailer Oy, Lauri Heikkilä	Nahkavaatteet

MESTARIT JA KISÄLLIT

Viimeiset diplomit vuonna 1950

Käsityö- ja teollisuusyhdistys jakoivat yhteistyössä yleisten ammattikouluihin kanssa mestari- ja kisällikirjeitä vuosina 1870-1950.

Näinä vuosina jaettiin lähes 200 kpl Mestari- ja Kisälli-diplomia m.m. Maalarimestarit, Vaatturimestarit, Puuseppämestarit, Leipurimestarit, Lasimestarit, jne.

Olemmeko menettäneet jotain merkittävää koskien ammattiosaamista ja -ylpeyttä ?

Kauppa luo uusia kuljetustarpeita

Helge Ahola 1955

Birger, Karl-Erik ja Ole Hagnäs 1959

Lentokenttä

Maitokuljetus

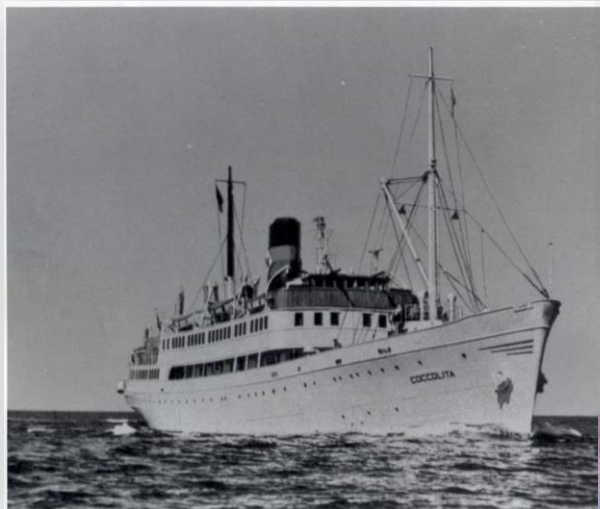

Linja-autoliikenne, Onni Långsved

Lauttayhteys

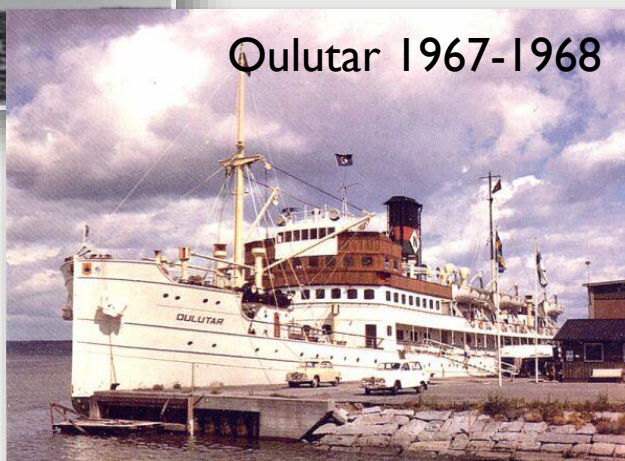
Laivalla Skellefteåhon ja Härnösandiin

Coccolita 1967-1969

Botnia 1960-1966

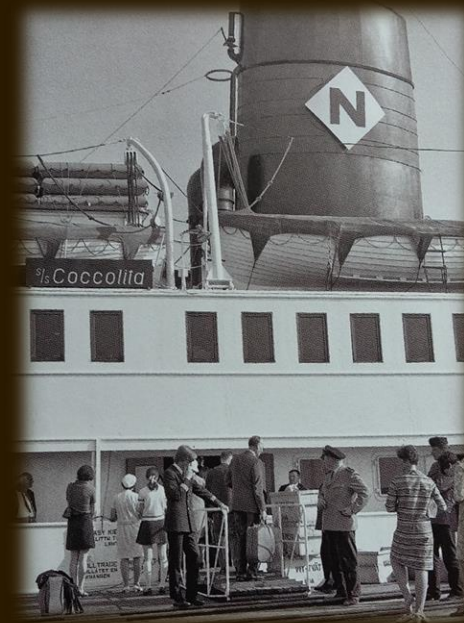

Oulutar 1967-1968

1900-LUKU

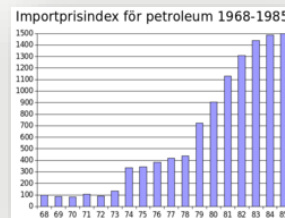
1960-1970

Rederi Ab Bottenviken ja
M.Rauanheimo harjoittivat
laivaliikennettä Ruotsiin.

s/s Coccolitalla Ruotsiin

Taantuma, öljykriisi, pankkikriisi ja työttömyyttä

1900-LUKU

1967 oli markkaa devalvoitu 31,25%

1973

Öljykriisi maksetaan itäviennillä

1992

Pankkikriisi ravistaa koko elinkeinoelämän ja johtaa konkurssisiin ja saneerauksiin. Useimmilla yrityksillä oli lainansa ulkomaisissa valuutoissa

1994

22% työttömyys

18% korko

Haastava aika Kokkolanseudun yrityksille

NEUVOSTOLIITTO HAJOAA JA SUOMI VOI VETÄYTYÄ YYA-SOPIMUKSESTA

Boris Jeltsin julistaa Venäjän itsenäiseksi ja Neuvostoliitto hajoaa 25.12. 1991.

Suomi näkee mahdollisuutensa ja toteaa tammikuussa 1992 että YYA-sopimuksen vastapuoli ei enää ole olemassa ja että sopimus tämän johdosta ei enää ole voimassa.

Kaksi kuukautta myöhemmin Suomi jättää jäsenhakemuksensa EY:lle.

Ruotsi oli ilmoittamatta Suomelle jättänyt hakemuksensa jo lokakuussa 1991.

(Suomen ja Ruotsin pääministereinä olivat Esko Aho ja Ingvar Carlsson)

Euroopan Unioni

1900-LUKU

1995

Suomesta tulee EU-jäsen

Jaques Delors ja Esko Aho
Kokkolassa 1994

Kaupanteon taloudelliset haasteet

1900-LUKU

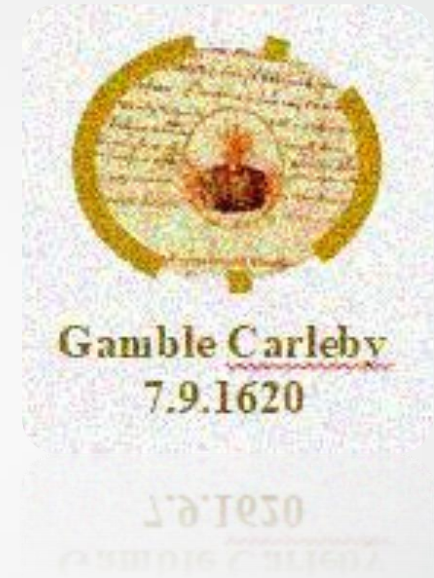
Vuosi	Tapahtuma
1929	Wall Street – romahdus (Musta torstai 24.10.)
1945	Inflaatio 16%
1946	Setelinleikkaus. Valtion pakkolaina
1956	Yleislakko pysäytti Suomen 19 päivää, 1.-20.3.1956
1963	Suomen markka menettää kaksi nollaa
1967	Suomen markka devalvoidaan 31,25%
1967	Vientimaksu 14%
1991-1993	Finanssikriisi - Valuuttakriisi Suomen markan ulkoinen arvo kelluu (Devalvoidaan 27%)
1994	18% korko

Tapahtumia Kokkolan yrittäjähistoriasta

Ole Granholm / Yritteliästä väkeä

1900-LUKU

Vuosi	Tapahtuma
1900	Kaupungin väestö on 2 648 ja maalaiskunnan väestö on kasvanut 5 387 henkilöksi. Luulajaan on säännöllinen höyrylaivayhteys vuosisadan alussa.
1909	Kauppahalli valmistuu. Veljekset Friis perustavat laivatelakan Ykspihlajaan. Lisäksi Niukkala valmistaa 60 000 litraa kotikaljaa ja 20 000 litraa virvoitus-juomia. <u>Axel Saarukka anoo lupaa omalla autolla harjoittaa autoliikennettä Vaasan läänissä. Täydessä kuormassa hän saavuttaa 12 km tuntinopeuden.</u>
1913	Elis Åströn perustaa vaatetusliikkeen. Perustetaan Granholm & Käll. Taksiliikenne alkaa. Kaupungin ensimmäinen autoliike, Axel Nybergin omistama Bilkompaniet, avaa ovensa. Verner Mattson perustaa makkaratehtaan nimellä Mattson & Lantz.
1920	Varvs- och Rederi Ab Rödsössä saa 4 kpl 19 metrin proomutilauksen
1935	Kaupungin vaatetusteollisuuden kännistymisvuosi. Bernhard Weizmannin Auran Pukutehdas muuttaa Turusta Kokkolaan. Koneet asennetaan Kokkolan Kauppakomppanian kiinteistöön Pitkäsillankatu 37.
1945	Kemira aloittaa toimintansa. Runar Boijer perustaa Oy Keskipohjanmaan Auto Ab:n.

2000 - luku

Euron aikakausi

Markasta tulee EURO

2000-LUKU

2002

Suomen markka
siirretään historiaan ja
otetaan käyttöön
Eurooppalainen valuutta
EURO

1 euro = 5,95 markkaa

Tilivaluuttana jo 1.1.1999

Suuri tapahtuma kaupanteolle

Terrorihyökkäys WTC-torneihin ja dopingskandaali Lahdessa

World Trade Center
New York, USA

Pimennetty mainos Info-tilaisuudessa

Molemmat tapahtumat vaikuttivat epäsuoranaaisesti kaupantekoon. Jatkossa jouduttiin huomioimaan uusia riskejä. Imago sai kolhinnan dopingskandaalin myötä ja vaikutti asiakkaiden kanssa käytäviin keskusteluaiheisiin.

2000-LUKU

2001

Syyskuun 11. päivänä tehty terrori-isku toi terrorismin pysyväksi uhkakuvaksi ja käynnisti sodan terrorismia vastaan.

Dopingskandaali Lahden MM-kisoissa koskettaa maamme hiihtourheilua. – Tapahtuma joka vaikutti myös vientiyritysten asiakaskeskustelujen ilmapiiriin.

Häpeällinen tunnelma..

”Hemohes”

Kauppa kehittyy Kokkolassa

Chydenia – Heinola - Marine Gate

Ostokeskus Chydenia

2007

Heinola kasvaa kauppa-alueena ja Lahdenperällä Marine Gate:ista muodostuu veneteollisuuden keskus

Heinola

Marine Gate

Uusi rahoituskriisi jarruttaa kehitystä

Kriisianalyysi (pääekonomistien näkemys)

1. Teemme liian vähän töitä liian isoilla palkoilla
2. Nokian romahtaminen
3. Metsäteollisuuden muutosvaihe
4. Venäjä (EU:n sanktiot)
5. Nopeasti vanheneva väestö

2008

Elokuussa
amerikkalainen pankki
Lehman Brothers
menee konkurssiin.

Uusi ja pitkäkestoinen
matalasuhdanne syntyy
ja ulottuu kaikkiin
toimialoihin.

**KILPAILUKYKY HUONOMPI
KUIN KILPAILIJAMAISIA
(RUOTSI JA SAKSA)**

Suurteollisuusalue kasvaa

Kokkola Industrial Park

2009

KIP on suurin epä-
orgaanisen kemian alue
Pohjolassa.

Kemian huippuyrityksiä
ovat etabloituneet
alueelle.

Port Tower

Asuntomessut Kokkolassa

2011

Asuntomessujen
kävijämäärä oli 127 500
henkilöä jotka antoivat
tarvittavan nosteen
kaupungin kauppaa-alueelle
ja palveluyrityksille.

Pakolaistulva

sai koko Euroopan vapisemaan

Pakolaisten tulo, Haparanta/Tornio

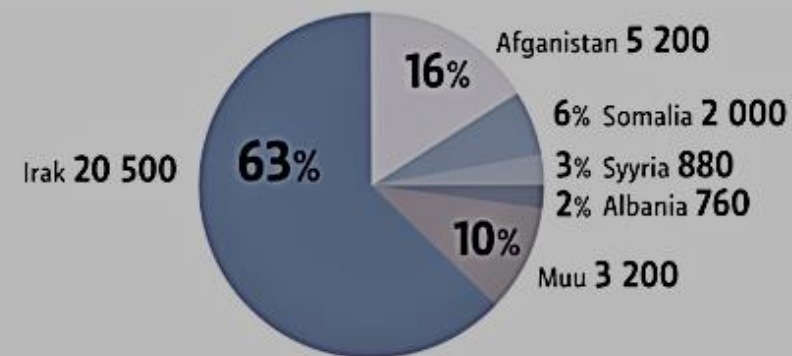
2015

Turvapaikanhakijoita
tuli Suomeen yhteensä
32476 henkilöä

Turvapaikanhakijoiden määrä koko
EU:ssa oli noin 1,32 miljoonaa,.

Saapuneiden turvapaikanhakijoiden kansalaisuus 2015
TOP-5

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Kokkolan satama

Suuri merkitys kaupan kehittämislle

2017

Kokkolan Satama on Suomen kolmanneksi suurin yleissatama, ja kaivannaisteollisuuden ykkösatama

Satama on myös tärkeä toimija Venäjän transitoliikenteessä.

Syväsatama

Tapahtumia Kokkolan yrittäjähistoriasta

Ole Granholm /Yritteliästä väkeä

2000-LUKU

Vuosi	Kaupantekoon vaikuttavia tapahtumia
2003	Halpa-Halli Oy avaa uuden tavaratalonsa ja 10 000 kakkupalaa jaetaan. Turkishyökkäys Hassisissa. Bengt Hagströmin perheen 8 000 minkkiä päästetään ulos häkeistään.
2006	Kauppakeskus Chydenia avataan.
2007	Positiivinen kehitys jatkuu ja Kokkola vahvistaa asemansa alueellisena moottorina. Heinola-alue kasvaa ja MarinGate Lahdenperällä kehittyy.
2008	Finanssikriisi
2009	Kälviä, Lohtaja ja Ullava liittyvät Kokkolaan
2012	Heinola-alue täyttyy yrityksillä.
2017	Asukasluvussa 0-kasvu. 47 723 asukasta.
2019/2020	Isobritannia jättää Euroopan Unionin

TAPAHTUMIA TOIMINTA- YMPÄRISTÖSSÄ 2020-LUKU

**MERKITTÄVIÄ TAPAHTUMIA JOTKA
VAIKUTTIVAT KAUPANTEKOON JA
ELINKEINOTOIMINTAAN**

Corona-virus leviää maailmalla

2020

Suomeen poikkeustila 16.3.2020

Suuri haaste kaupungin
Kauppiaille

Corona-virus sai alkunsa Kiinan Wuhanista ja levittäytyi pandemina koko maailmalle.

Koulut, suurkilpailut ja kokoontumisia peruttiin. Riskiryhmiä asetettiin karanteeniin. Rajoja suljettiin.

WC-paperin hamstraaminen

Taapahtumia

Vladimir Putin

Venäjän brutaali hyökkäys Ukrainaaan 24.2.2022

Venäjälle asettamat sanktiot johtivat kauppasuhteiden loppuminseen

Volodymyr Zelensky

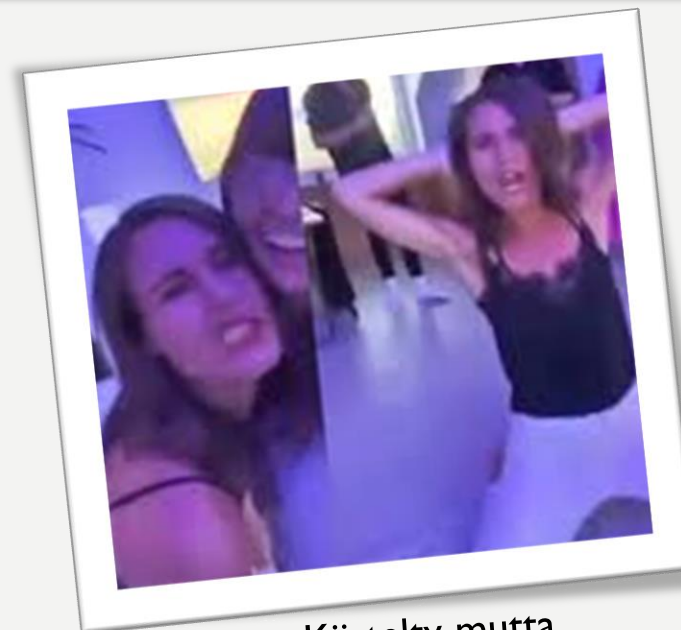
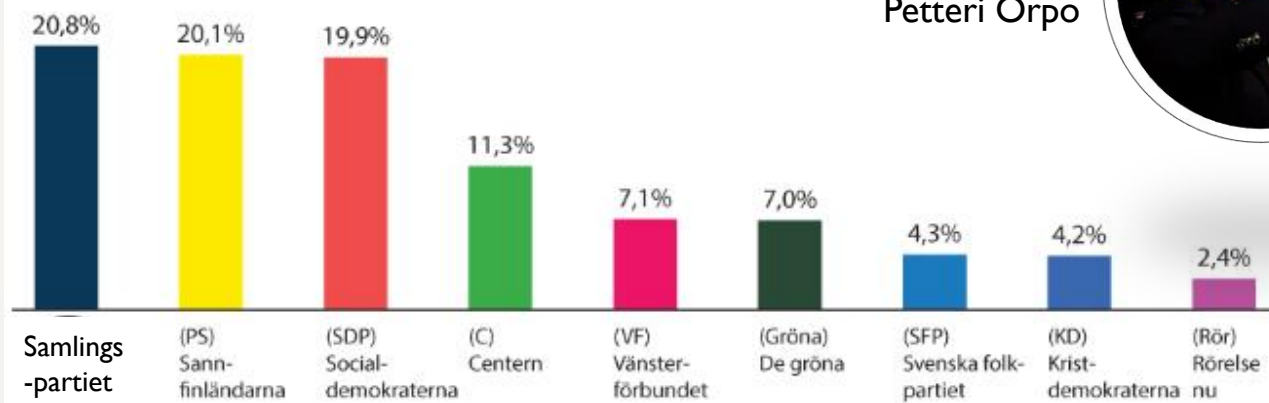
Tapahtumia

Kiivas vaalikampanja 2.4.2023

Uusi taloudellinen suunta, yrittäjämönteisempi?

Petteri Orpo

Kiistelty mutta maailmanlaajuisesti suosittu pääministeri Sanna Marin

Suomi NATO-jäseneksi 4.4.2023

nro. 31

**Presidentti Sauli Niinistö:
"Uusi vaihe alkaa"**

TULEVAISUUS JA VISIOT

Myötä- ja vastoinikäymisten jälkeen tähdätään myös tulevaisuuteen

2000-LUKU

VISIOT KAUPUNKIKESKUSTA ON

- ... palveleva ja viihtyisä asuin-, asiointi- ja yrittämisympäristö kaiken ikäisille.
- ... historiallinen, mutta myös kiinnostavaa ja yllätyksellistä, normiseulan läpäissyttä arkkitehtuuria.
- ... jäsentynyt kokonaisuus, jossa ei ole katvealueita tai takapihamaisuutta.
- ... urbaani ympäristö, joka kutsuu siirtymään paikasta toiseen, lunastaen kutsuvan fasadin tekemän lupauksen joka nurkalla.
- ... kauppakortteleita, joissa palvelee pohjoisen Suomen mielenkiintoisin erikoisliikkeiden ja -palveluiden keskittymä.
- ... rikasta, ilahduttavaa ja moniäänistä kaupunkikulttuuria ja tapahtumia.
- ... sähköinen ja kattaa digitaalisesti palvelut, yritykset, tapahtumat, toimijat sekä asukkaiden ja matkailijoiden tarpeet. Siihen pääsee käsiksi omalla mobiililaitteella, tietokoneella tai sähköisten ubi-pisteiden kautta.

TULEVAISUUS

Kauppakortteleita, joissa palvelee pohjoisen Suomen mielenkiintoisin erikoisliikkeiden ja palveluiden keskittymä

Kuka johti ja määräsi yhteiskunnassa ?

TIETORUUTU JOHTO JA VÄESTÖ

Suomi Ruotsin aikana 1151-1809

Kuningas 1792-1809

Kustaa IV Aadolf

Viimeinen ruotsin kuningas ennen itäisen maanosan menettäminen.

Poika, prinssi Kaarle Kustaa oli viimeinen Suomen suuriruhtinas vuosina 1802-1805

Suuriruhtinaskunta Suomi 1581-1917

Suomi Venäläisenä suuriruhtinaskuntana 1809-1917

Venäjän tsaari oli suuriruhtinas

Alexander I
1809-1825

Nikolai I
1825-1855

Alexander II
1855-1881

Alexander III
1881-1894

Nikolai II
1894-1917

Suomen Valtionpäämiehet ja Presidentit 1917-2018

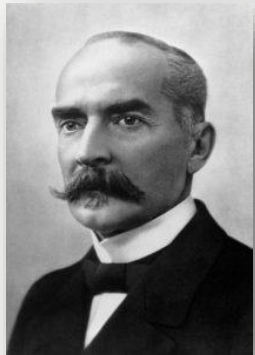
Svinhufvud P.E.
Valtionhoitaja
27.5.1918

Friedrich Karl
von Hessen
Valittiin
kuninkaaksi
9.10.1918

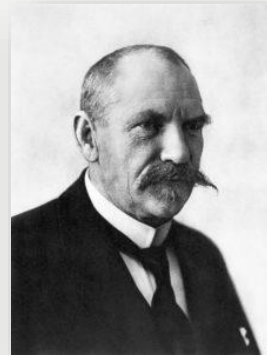
Mannerheim C.G.
Valtionhoitaja
12.12.1918

Ståhlberg K.J.
1919-1925

Relander K.
1925-1931

Svinhufvud P.E.
1931-1937

Kallio Kyösti
1937-1940

Ryti Risto
1940-1944

Mannerheim C.G.
1944-1946

Paasikivi J.K.
1946-1956

Kekkonen Urho
1956-1982

Koivisto Mauno
1982-1994

Ahtisaari Martti
1994-2000

Halonen Tarja
2000-2012

Niinistö Sauli
2012 -

Kaupunginjohtajina Kokkolassa

Mattila Stina
2016-

Isotalus Antti
1991-2016

Lankila Esko
1972-1991

Gentz Carl
1954-1971

Witting Erik. tf.
1953

Järventaka Lauri
1951-1953

Korhonen Olavi
1949-1950

Jaatinen J.E
1930-1948

Merkittävät toimijat Kokkolanseudun kauppakulttuurin kehittämisessä

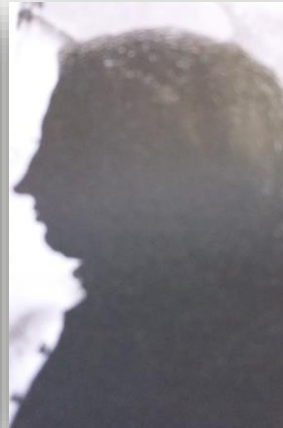
Gustaf II Adolf

Chydenius Anders

Roos Anders

Rahm Henrik

Rahm Carl Fredrik

Donner Anders

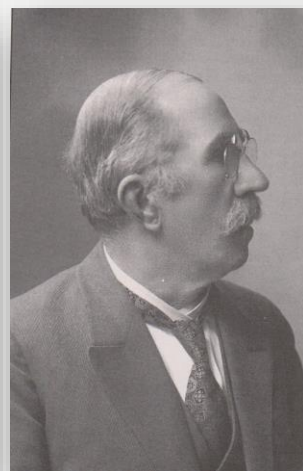
Kyntzell Anders

Renlund K.H.

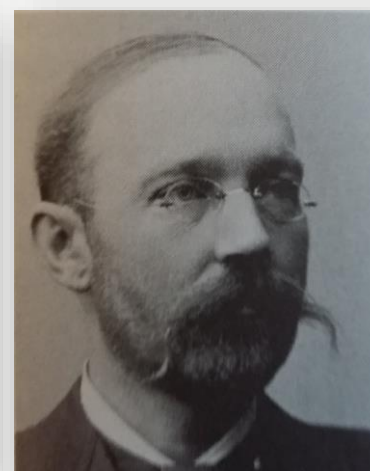
Björklund Alfr.

Pohjanpalo Juhani

Pohjanpalo Tuomas

Rodén Otto

Rodén Astley

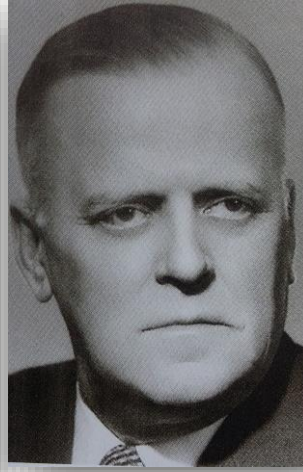
Nyberg Alexander

Hagström A.L.

Franzén Edvin

Vainio Evald

Sandkvist Joel

Hagström Carl

Huhtamäki Heikki

Renlund Edvin

Björk Emil, Sandbacka Eliel,
Slotte M.A., Sandbacka Hugo

Slotte M.A.

Mattsson Verner

Granholm Uno

Störling Roger

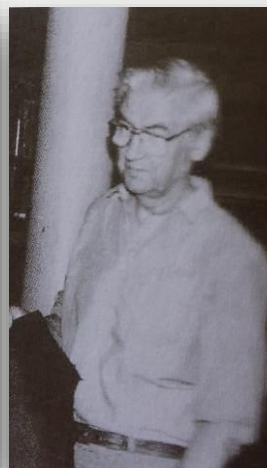
Granholm Erik

Ahlskog Matts

Slotte Runar

Gustafsson Fritjof

Froloff Wladimir

Granholm Nils

Lindroos Helge

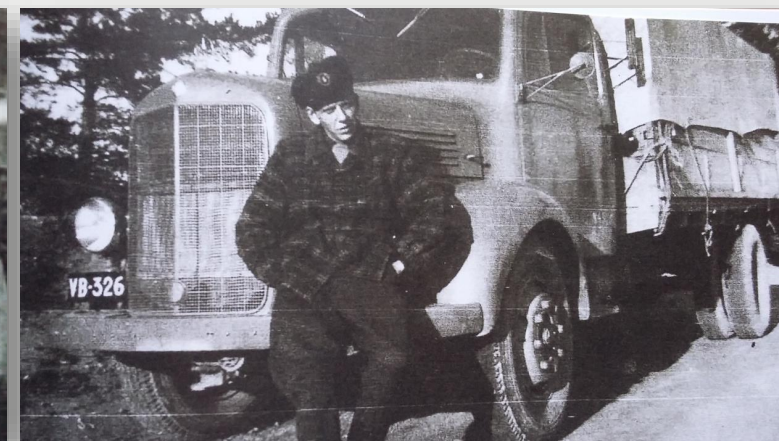
Nylund Herman

Högbäck Werner

Niemi Oskar

Ahola Helge

AIKAISIA PORVAREITA

**Merkittäviä kauppamiehiä
ja laivanvarustajia Kokkolan
kauppakaupungin
suuruuden ajoilta**

**KAUPPIAITA-RAATIMIEHIÄ-
LAIVANVARUSTAJIA-
TELAKKAOMISTAJIA**

AIKAISIA PORVAREITA	KUVAUS	AJANJAKSO
Henrik Hoffrén	Kaupungin rikkain porvari joka joutui venäläisten ryöstämäksi Isovihan aikana	Noin 1650-1713
Zacharias Walding	Energinen ja menestyvä. Joutui useiden venäläisten ryöstöjen kohteeksi	1721-
Petter Stenhagen	Muutti Piteåsta Kokkolaan. Hänestä tuli kaupungin merkittävin kauppias	1730-luku
Lorentz Steen	Laivanrakentaja ja merkittävä kauppias, raatimies ja valtioneustaja. Kehitti laivanrakennuksesta suurteollisuudeksi	Muutti kaupunkiin 1722
Rahm:in perhe Johan Rahm d.ä. (s.1687) Pojat Johan d.y., Erik, Nils ja Henrik	Muutti Isovihan aikana – 11 lasta Kehittivät Rahmin kauppahuone Johan (nuorempi) lunasti kauppahuoneen veljensä kanssa ja he sijoittivat myös laivanrakennustoimintaan. Veli Henrik oli tunnettu valtionmies ja osallistui Anders Chydeniuksen kanssa tapulioikeuksien aikaansaamiseksi	1723-
Pormestari Westring	Kauppiassuvun esi-isä	1720-
Alexander Donner	Kauppias Tukholmasta, johtava asema. Naimisissa rovasti Jacob Falanderin pojantyttären Annan kanssa	1700-luvun loppupuolella

Kokkolan merkittävämpiä kauppiaita

Vaimo: Elisabeth
Margareta Roos
Lapsi: Maria Elisabet
Rahm joka avioitui Anders
Roosin kanssa.

HENRIK RAHM
1732-1799

*Kauppias, kansanedustaja ja
laivanvarustaja*

Aloitti veljensä Johanin kanssa
purjehdinta ulkomaille sen jälkeen kun
Kokkola oli saanut tapulioikeudet.

Vuonna 1781 hän oli osakkaana
seitsemässä Kokkolalaisessa aluksessa

Rahmin talo (1753/ Johan Rahm)

ANDERS ROOS D.Ä. 1750-1810

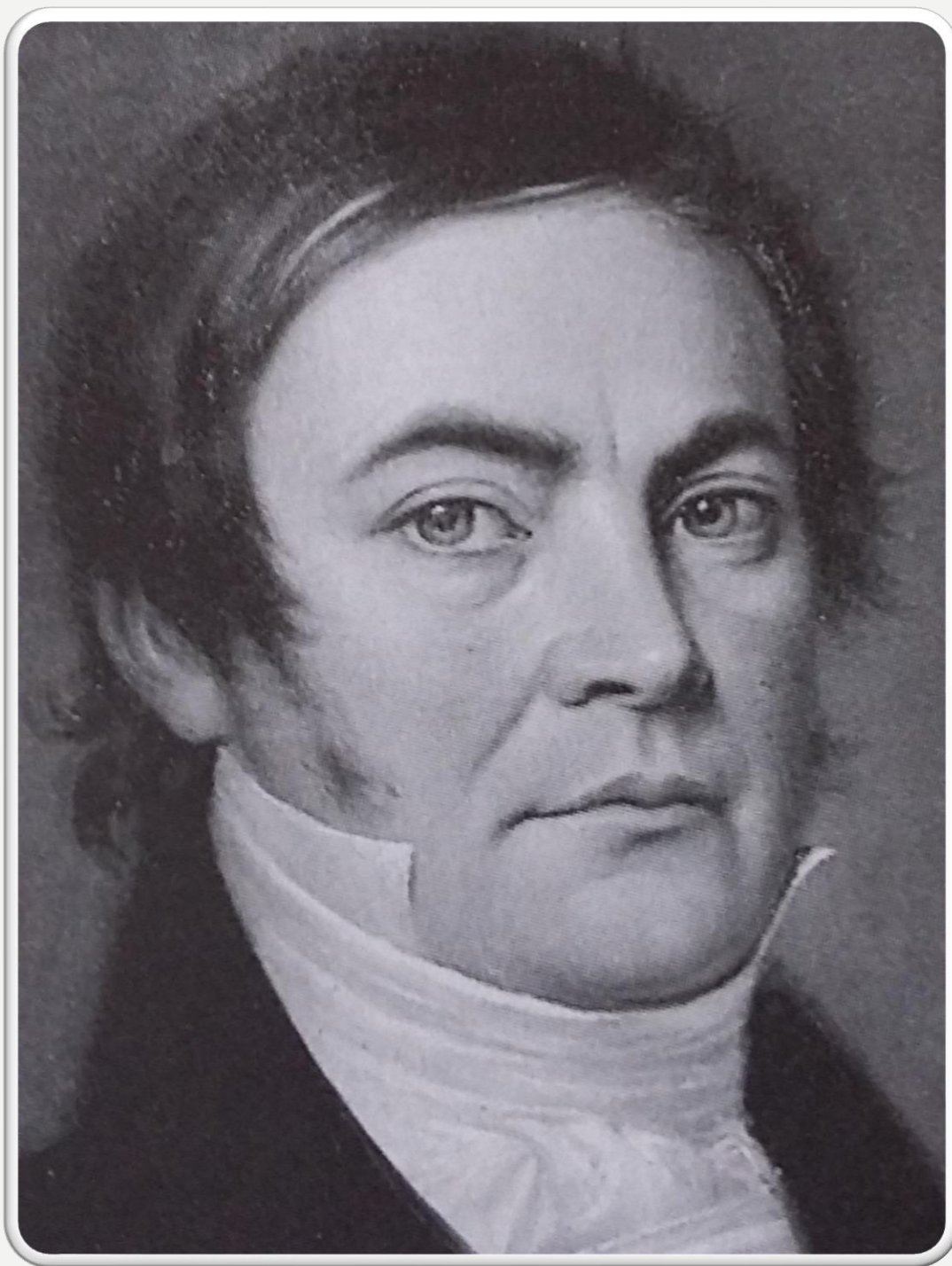
KAUPPIAS JA LAIVANVARUSTAJA

SUOMEN VARAKKAIN PORVARI

Anders Roos d.ä. (vanhempi) oli vuosisadan vaihteessa 1800 Suomen menestyksellisin kauppias ja laivanvarustaja. Hän oli älykäs ja röyhkeä liikemies joka keräsi omaisuutensa lähettämällä puutavara- ja tervelastilla olevia aluksiaan sotaa käyviin valtioihin.

Rahtaaminen epävarmoilla merillä oli suuri riskinotto koska uhkana oli menettää aluksensa ja lastinsa sotaa käyvien maiden merikaappareille.

Roosin ottama riski kuitenkin kannatti : vuoden 1800 alkaessa hän oli ei vain Kokkolan vaan koko Suomen varakkain porvari.

ANDERS ROOS D.Y.

1785-1842

LAIVURI JA RAATIMIES

Kauppahuone Roosin seuraava edustaja oli Anders Roos nuorempi.

Kokkolan kauppalaivaston ollessa suurin 1830-luvulla, omisti Anders Roos nuorempi lähes kolmasosan laivastosta. Hän omisti myös useita sahoja ja puutavara oli tärkeä vientituote kauppahuoneelle.

Roosin talo (1813)

Anders Roos d.y. (nuorempi) perhe

Muotokuva on J.E. Lindin tekemä
Suomen Kansallismuseon kokoelma.

Kaulakoru on keisari Alexanderin lahja vierailun yhteydessä 1819

Vaimo: **Maria Sophia Roos (Lindskog)**

Synt.: **14.07.1787**

Kuollut: **16.05.1856 (68)**

Kokkolassa (kramppi)

Vanhemmat: Adolph Lindskog ja Anna Catarina Malm

Lapset: Catharina Sophia Roos; Anders Oskar Roos; Adolf Roos; Rosina Amanda Etholén; Maria Bernhardina Malm; Adolphina Mathilda Petander; Constance Elisabeth Roos; Lovisa Hildegard Nordensvan; Otto Herman Roos ja Sophie Emelie Schmiedte

Mitä sen jälkeen tapahtui ?

Vanhin poika **Anders Oscar** oli taiteellinen ja muutti Tukholmaan, jossa hän julkaisi m.m. kirjan. Hän teki vararikon ja muutti myöhemmin Himankaan jossa hän piti majataloa.

Nuorin poika **Otto Herman** jatkoi kauppa-toimintaa mutta suhdanteet heikkenivät ja kauppahuone teki vararikon vuonna 1881.

Tyttäret tekivät edulliset avioliitot.

JOACHIM DONNER

1763-1822

Kauppaneuvos, laivanvarustaja ja kauppias

Joachim Donner kuului vuosisadan 1800 vaihteessa Suomen pätevimpiin laivanvarustajiin ja kauppiasiin. Hän oli osallisena siihen että kotikaupungista kehittyi maamme merkittävin merenkulkukaupunki.

Hän oli kotikaupunkinsa pormestari.

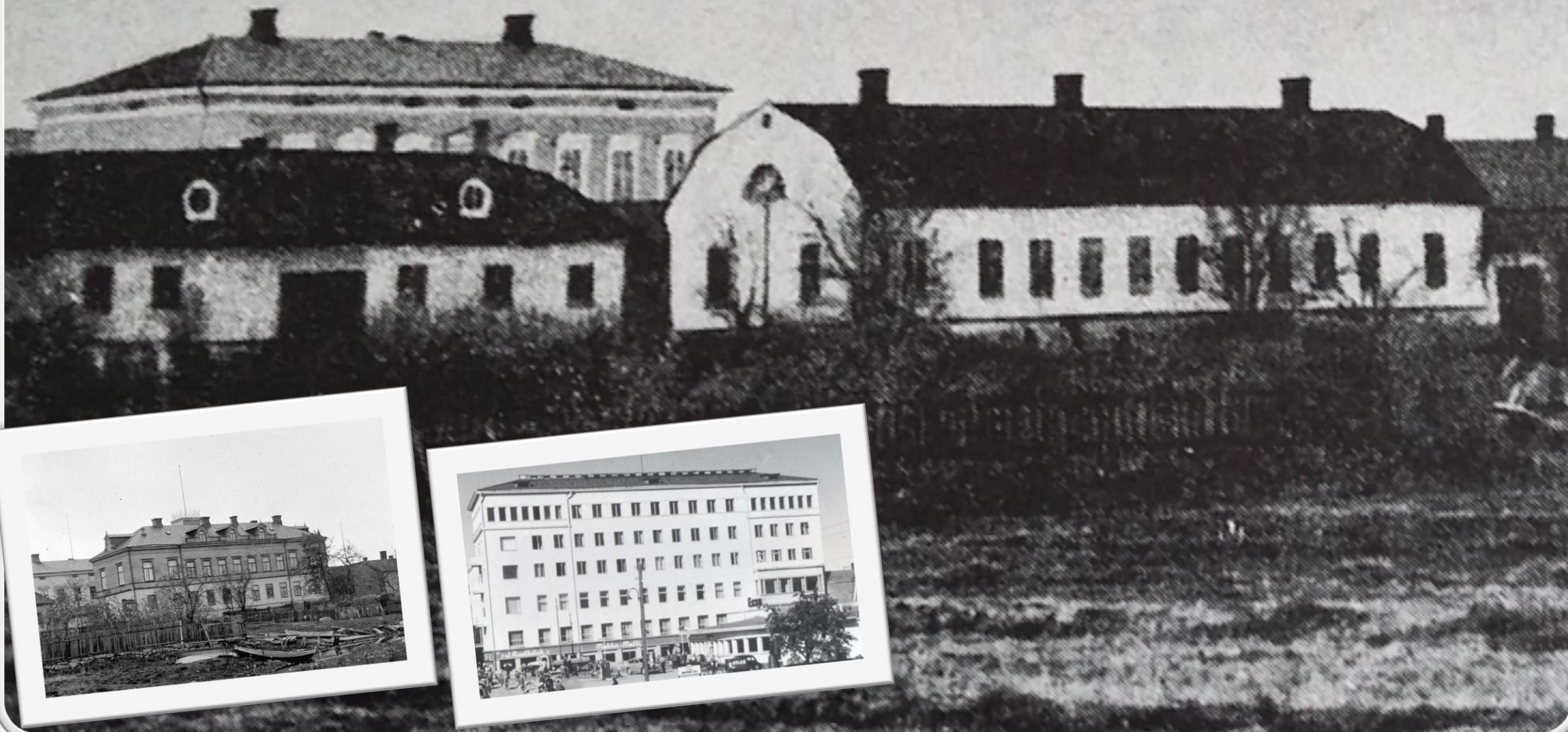
Joachim Donner rakensi Kokkolan ensimmäisen kivitalon, jonka kivijalkaan oli muurattu yksi n.k. Kokkokiveistä (Nämä kivet ovat antaneet kaupungille suomenkielisen Kokkola-nimen.).

Jari Ojala / BLF

Rakennettu 1806. (kuva vuodelta 1870)

Kaupungin ensimmäinen kivitaho

Rak. 1806
Joachim Donner
"Seurahuone"

Joachim Donnerin (1763-1822) lapset

Miten lapsille ja kauppahuoneelle kävi ?

Anders (1796-1857), **Alexander (kaksoiset)** 1796-1822)
ja Jacob (1804-1861

Joachim Donnersin vanhin poika Anders jatkoi kauppahuoneen toimintaa isänsä kuoleman jälkeen 1822.(Kts eri kuvaus Andersista!)

Alexander kuoli samana vuonna kuin isänsä.

Kolmas poika Jacob harjoitti myös menestyksestä liiketoimintaa perheen perinteen mukaan. Hänen talonsa on vieläkin Isonkadun varrella- N.k.

Mercurius-talo. Taloa jälleenrakennettiin palon jälkeen vuonna 1919.

Jacob Donner oli naimisissa Maria Aemelaeuksen kanssa ja heidän tyttärensä Helena Emilie avioitui Stenhagen-suvun edustajan kanssa. (*Annikki Wiirilinna*)

Kun Handelsföreningen osti Donnerien talon Isokatu 29 vuonna 1885 sisustettiin ylempi kerros kahvilaksi.

Vuonna 1908 perustettu myymäläapulaisyhdistys Mercurius (butiksbiträdesföreningen) osti talon vuonna 1917 ja jatkoivat kahvilatoimintaa.Tämän jälkeen puhuttiin yleisesti Mercurius-kahvilasta. (*E.Huima*)

”Mercurius”

Joachim ja myöhemmin Anders Donnerin talo
Muutettu eri vaiheissa

Jacob Donner

Carl Donner (Andersin poika)

Anders peri isänsä
Joachim Donnerin
talon vuonna 1822
"Seurahuone"

ANDERS DONNER

1796-1857

Kauppaneuvos ja laivanvarustaja

Anders Donner oli 1800-luvun alkuaikoina merkittävä Kokkolalainen laivanvarustaja. Hän rahtasi puutavaraa Pohjanmaalta ja Viipurista.

Krimin sodan aikana hän sai sotasankarin arvostuksen kun hän oli koonnut ryhmän vapaaehtoisia puolustamaan Kokkolaa englantilaisia sotaaluksia vastaan, niin sanotussa Halkokarin Kahakassa.

Anders Donner:in perhe (1796-1857)

Miten
kuuluisan kauppahuoneen kävi ?

Vaimo: **Olivia Mathilda Donner (Dahlström):**

Syntynyt: 29.06.1803

Kuollut: 19.09.1857 (54)

Kokkola

Vanhemmat: Olof Andersson Dahlström Hedvig Ulrika Lindh

Lapset:

Anders Donner; Hedvig Matilda

Wasastjerna; Sofia Wilhelmina

Donner; Joachim Alexander Andersson

Donner; Gustaf Victor Donner; Carl

Jacob Sixtus Andersson

Donner; Herman Andersson

Donner; Professori Otto Donner; Nestor

Andersson Donner ja Carolina

Andersdotter Donner

Kauppaneuvos Anders Donnerilla oli kolme poikaa, mutta vanhin Anders d.y. (1823-58) kuoli tyfukseen vain vuoden isänsä kuoleman jälkeen.

Seuraava veli Joachim Alexander (1827-92) jatkoi kauppahuone- ja varustamotoimintaa yhdessä kolmannen veljen Carl Jacob Sixtusin (1830-88) kanssa. He perustivat vuonna 1860 Donner & Co yhdessä Alfred Björkmanin kanssa. Yhtiö omisti m.m. Arctic ja Atlantic sekä parkkilaiva Baltic. Varsin arvokas oli Arctic, joka oli rakennettu tammesta ja kupari-nauloilla. Kun yhtiö purettiin kahdeksan vuotta myöhemmin tuli Carl Jacob Sixtus kauppahuoneen johtoon ja hän sai myös Arctic-laivan.

Krimin sodan ja epäonnistuneitten kauppajen takia vuosina 1840–1850 oli kauppahuoneen varallisuus omistajansa kuollessa vajaat kolmasosa siitä mitä se oli ollut Kokkolan merenkulun kulta-aikoina 1820- ja 1830-luvuilla. Pesäluettelon mukaan Anders Donner ei omistanut ainuttakaan kauppalaivaa, kun hän muutama vuosi aiemmin oli siirtänyt liiketoimintansa pojalleen Anders Donner d.y. nuoremmalle.

ANDERS (ANDREAS) KYNTZELL

1779-1849

Kauppaneuvos

Laivanvarustaja, raatimies ja
tupakkatehtaan osakas.

Omisti ainakin kolme kiinteistöä. Yksin hän
omisti 11 laivaa ja oli lisäksi osakkaana 14
laivassa.

Kyntzellin talo
Isokadulla (1801)

JOHAN GUSTAF (JAN) FORSÉN 1799-1874

Kauppias, laivanvarustaja ja raatimies

*Forsén kuului Kokkolan merkittävimpiin
kauppiaisiin*

*Naimisissa Johanna Maria Staudingerin
kanssa, jonka isä Georg Staudinger toimi
lääkärinä Kruunupyssä. He saivat 11 lasta.*

*Hänet tunnettiin myös kauppahuoneensa
suuresta hamekaupasta.*

Maria ja Jan Forsén

Isokatu 10
Rakennettu 1839

NAISEN ASEMA LIIKE-ELÄMÄSSÄ

Menestyneiden liikemiesten taustalla seisoivat usein vahvat naiset, jotka johtivat ja järjestivät asioita ”kotikentällä”. Häneltä odotettiin myös osallistumaan miehensä kanssa erilaisissa virallisissa tilaisuuksissa.

Menestyneitä liikemiestä löytyy käsityö- ja palvelualoilta. Suunnittelu, ompelu, kudonta, muonitus, ruokakauppa jne.

Gunborg Lehmus, suunnittelija ja mukana perustamassa RUKKA ”Keltaisen sadetakin suunnittelija”

Impi Näsi, Taksi Kirkonmäellä 1935

Ensimmäinen nainen jolla oli oikeus harjoittaa kauppaa

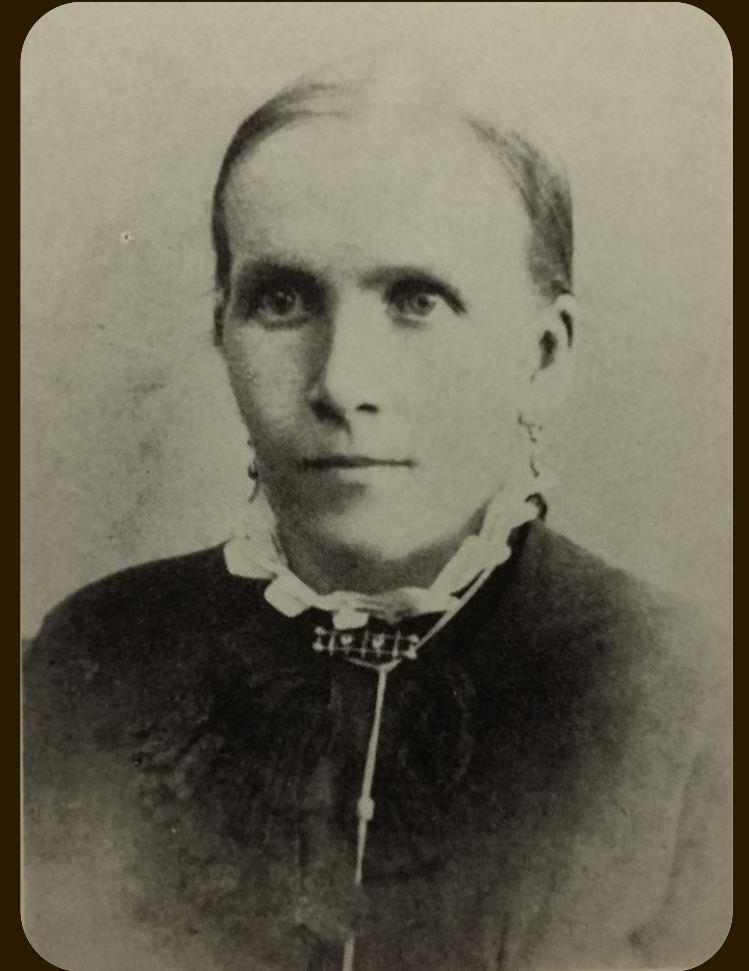
Hilma Katharina Eklund (1850-1930)

Ennen avioitumista August Kyntzell'in kanssa hän jätti vuonna 1877 maistraatille porvarinoikeusanomuksen, jossa anoi lupaa harjoittaa kaupankäyntiä, liitteenä oli kaksi todistusta, joista kävi ilmi, että hän on sekä kirjoitus- että laskutaitoinen ja lisäksi suorittanut kurssin kirjanpidossa. Hänen anomukseensa suostuttiin, ja kun Hilma Katharina oli vannonut porvarinvalansa säädetyssä järjestyksessä sekä maksanut porvarinmaksuna 40 mk, hänelle ojennettiin porvarinvaltakirja.

Näin Kokkola oli saanut ensimmäisen naispuolisen porvarin – 27 vuotias !

Lähde:Kokkolan kaupungin historia, osa 3

ENSIMMÄINEN NAISPUOLINEN PORVARI

Hilma Kyntzell f. Eklund

Eglé Amalia Björkman f. Wallin (1816 -1893)

Laivanvarustaja, raatimiehen **Hans Anders Björkmanin** (1800-1858) vaimo.

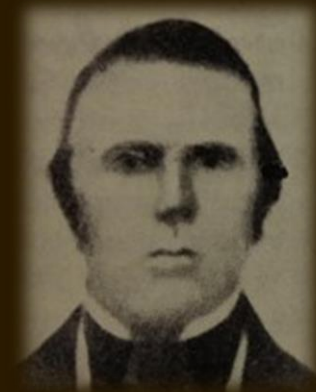
Jäätyään leskeksi 1858 hän jatkoi liiketoimintaa useilla aluksilla sekä kauppahuoneen johtajana.

Lähde: Kokkolan kaupungin historia, osa 3

MERKITTÄVÄ LIIKENAINEN

Vielä 1800-luvulla naisella ei ollut oikeus harjoittaa kaupankäyntiä ilman porvarinoikeuslupakirjaa ja porvarivalan suorittamista.

Mutta miehen kuoltua jatkoivat lesket usein liiketoimintaa mutta jonkun lapsensa nimellä.

Hans Anders Björkman

Väestön kehitys Kokkolassa ja kaupungin maaseudulla

Vuosi	Kaupunki		Maaseutu	Vuosi	Asukkaita	
1636	164			1977	33229	Kokkola
1702	470					Kaarlela
1782	1256	40 kauppiasta		2009	46000	Kokkola, Kälviä
1800	1638		2518			Lohtaja, Ullava
1842	2374					
1870	1977		3620	2017	47723	12,6% r.
1880	2170	85,3% r.	4794			
1900	2648		5387	2020	47734	
1920	4116		6160			
1930	5703			2/2023	48027	
1950	13244					
1960	16196					
1970	20932					
1990	34563					

Nälänhätä
1864 ja
maasta-
muutto

Kokkola – kotka

”Aikamatka jatkuu”

2020

Kokkola

47 723 asukasta (2018)

*Luottavaisesti ja
uusilla visioilla*

HISTORIAN MERKITYS

**On tunnettava historiansa
jotta voidaan ymmärtää
nykypäivää ja aavistaa
tulevaisuutta.**

LÄHDEVIITTEET:

**YRITTELIÄSTÄ VÄKEÄ, EERO HUIMA, T.SANDKVIST, KOKKOLAN
KAUPUNGIN HISTORIA, MUSEOKUVAT, K.JOKINEN, MUUT
HISTORIAALLISTEN AINEISTOJEN LÄHTEET**

**TÄSSÄ 400-VUOTIAASSA
YMPÄRISTÖSSÄ MUOVAUTUI
KOKKOLAN LIIKEMIEHEN
KAUPANTEKO- JA
YRITTÄJYYSOSAAMISTA**

LARS-ERIC THYLIN